

AGB Memorial Museum Passchendaele 1917

JAARVERSLAG 2023

Beleidscoördinator museum en toerisme: Debbie Manhaeve

Financieel directeur: Wim Delameilleure

Voorzitter: Joachim Jonckheere

1. VOORWOORD

Met dit jaarplan licht het Memorial Museum Passchendaele 1917 (MMP1917) de werking van 2023 toe. Dit plan bouwt verder op de acties en doelstellingen in het beleidsplan 2019-2023, dat voor het MMP1917 grote uitdagingen met zich meebrengt in de post-herdenkingsperiode. Deze beleidsperiode betekent dan ook een kantelpunt waarop het museum de inhoud, de presentatie en de werking van de organisatie kritisch evalueert en bijstuurt.

Het MMP1917 herstelde zich vanaf 2021 nadat de Covid-19 pandemie de hele sector hard had getroffen in 2020. In 2023 haalde het museum net geen 102.000 bezoekers. Het gaat hierbij om Vlaamse en buitenlandse bezoekers. In het buitenland is het museum vooral populair bij Nederlanders, maar ook de Britten komen terug.

Het MMP1917 blijft dezelfde instelling die ze was. Het museum evolueert mee met de tijd en omgeving, speelt in op trends en opportuniteiten die zich aanbieden, maar verandert intrinsiek niet als instelling. De nieuwe strategie getuigt van een gezonde en realistische inschatting van het toekomstbeeld van het MMP1917. Vertrekkend vanuit de eigenheid van de instelling worden een aantal antwoorden geformuleerd met betrekking tot de toekomst.

NB: De cursieve stukken tekst die in deze nota verschijnen zijn een kopie uit het oorspronkelijke beleidsplan 2019-2023. Sommige van deze teksten kunnen in tussen al wat achterhaald of bijgestuurd zijn.

2. MISSIE EN VISIE

Het Memorial Museum Passchendaele 1917 engageert zich om actieve bewustwording en betrokkenheid te creëren voor het verhaal van de Eerste Wereldoorlog en van de Slag bij Passendale uit 1917 in het bijzonder. Dit engagement vertaalt zich in volgende vier elementen:

- De kern van de getuigenis van het museum bestaat uit een ervaringsgericht verhaal met militair-historische accenten. Dit verhaal wordt blijvend fysiek verankerd in het landschap en vertrekt steeds vanuit een educatief gerichte doelstelling.
- Het museum zet hierbij in op een uitgebreide en goed onderbouwde publiekswerking gericht op verschillende types bezoekers uit binnen- en buitenland.
- Als inhoudelijke basis voor haar getuigenis wordt het Kenniscentrum uitgebouwd als onderzoekscentrum voor intern gebruik, maar ook ten dienste van externe partners.
- Het collectiebeheer wordt verder geprofessionaliseerd, ten dienste van het eigen verhaal van het museum, maar ook ruimer in functie van de erfgoedgemeenschap in de regio.

Het centrale thema waarrond het MMP1917 zich ontwikkeld is de Derde slag om Ieper uit 1917. Door de ligging van het museum te midden het slagveld, in een landschap dat nog vol zit van verwijzingen en stille getuigen van deze periode, is het museum een ideale toegangspoort tot dit stuk regionale erfgoedgeschiedenis. Het museum neemt dan ook een rol op als open museum, een plaats waar de link wordt gelegd tussen de historische feiten en het landschap. Het museum biedt een militair-historische kijk op de gebeurtenissen, gedocumenteerd via objecten en gebaseerd op het principe van beleving. Doelstelling van de museale werking is het creëren van bewustwording en betrokkenheid.

Herdenken, herinneren en inleven, kan echter niet alleen in een louter museale opstelling. Daarom is het museum in de voorbije beleidsperiode uitgebouwd als het middelpunt van een netwerk van landschappelijke erfgoedsites. Binnen het project 'The Legacy of Passchendaele' is er een netwerk aan locaties opgezet verspreid over de hele gemeente, verbonden met wandel- en fietslussen. Binnen deze verzameling landschappelijke sites is het bezoekerscentrum Tyne Cot Cemetery de belangrijkste schakel, maar ook bunkers verspreid over de gemeente en het Polygoonbos nemen een prominente positie in binnen dit netwerk. Bovendien is ook de onmiddellijke omgeving van het museum nauwer in verband gebracht met het museum zelf. Zo zijn er de verschillende Memorial Gardens in het Passchendaele Memorial Park en het landhuis.

Het netwerk-idee is niet aan de gemeentegrenzen gebonden. Zoals veel andere partners in de regio slaat het museum verder de handen in elkaar binnen het netwerk Oorlog en Vrede in de Westhoek, een regionaal overlegplatform aangestuurd vanuit de Provincie. Dit platform bevordert de onderlinge samenwerking tussen de WOI-partners. Binnen dit netwerk heeft elke betrokken instelling een eigen inbreng en insteek die samen een complementair geheel vormen.

Het museum bevordert voorts de museumervaring door het organiseren van doelgroepgerichte evenementen en activiteiten waarin herinnering en beleving centraal staan. De bezoeker zelf kennis laten maken met de realiteit van 100 jaar geleden, verhoogt de herkenbaarheid van het verhaal van het museum. Door het verhaal herkenbaar en laagdrempelig te houden, is het museum heel toegankelijk en dit voor een breed gamma aan doelgroepen.

Het open en toegankelijke karakter van het MMP1917 vertaalt zich ook binnen de wetenschappelijke werking die binnen de organisatie wordt opgezet. Het museum is een actieve en receptieve partner voor onderzoeksinstellingen die zich in het thema van de Eerste Wereldoorlog verdiepen. De gecumuleerde expertise en kennis binnen de organisatie wordt ook ontsloten en aan de buitenwereld en de erfgoedgemeenschap aangeboden. Dit zowel op vlak van de content die in het museum wordt bewaard, maar ook op vlak van de methodiek en de ervaring die eigen is aan het specifieke collectiebeheer binnen deze instelling

3. BELEIDSDOELSTELLINGEN

Vanuit het planningsproces en de geformuleerde visie en missie werd een set van vijf strategische doelstellingen geformuleerd. Deze vormen het kader waarbinnen het museum zich verder ziet ontwikkelen in de periode 2019-2023.

3.1 Het MMP1917 is een ervaringsgericht, hedendaags museum dat het thema van de Eerste Wereldoorlog algemeen en de Slag bij Passendale in het bijzonder duidt

*Uit de analyse van de huidige werking van het museum is duidelijk gebleken dat het streven naar een **mix tussen een klassiek museum en een hedendaagse vertaling via een ervaringsgerichte beleving** werkt en door het publiek gesmaakt wordt. Het lijkt dan ook logisch dat deze mix, dit evenwicht, verder wordt ontwikkeld en behouden blijft.*

*De kern van het verhaal van het museum is een **getuigenis** van de oorlogsgebeurtenissen die regionaal in het landschap verankerd ligt. Deze regionale geschiedenis, die door de internationale erfgoedgemeenschap erkend wordt, kan doorgroeien als dit verhaal in een breder kader wordt opgenomen. Het verhaal van de Grote Oorlog in Passendale/ Zonnebeke is de basis waarop verschillende aanleunende thema's geënt kunnen worden. Actualisering van het thema lijkt een eerste spoor om op in te zetten, maar ook andere verhaallijnen kunnen hiermee verweven worden.*

*Het realiseren van deze strategische doelstelling zal zich vertalen in het verder aanpassen van de **inhoud** van het **museum** zelf, maar evenzeer in het optimaliseren van de informatie die gebracht wordt in de verschillende **satellieten** van het museum verspreid in het landschap. De ingreep die hiervoor nodig is, zal zich ook niet louter beperken tot het inhoudelijke aspect, maar zal ook ingrepen vragen op vlak van infrastructuur, hard- en software. Een hedendaags museum maakt gebruik van verschillende kanalen en middelen om belevingswaarde te verhogen. Het zal eropaan komen een aantal sporen te onderzoeken en nadien uit te rollen binnen de aanpak in het museum.*

*Evenzeer is het ook een opzet om de **eigenheid van het museum** te behouden en te vrijwaren voor de toekomst. Binnen de regio van de Westhoek tellen we op vandaag 5 grotere instellingen die als hefboom elk een eigen verhaal specifiek behandelen. De **complementariteit** tussen deze instellingen is een typerend gegeven voor de streek en vormt meteen ook de sterkte van deze regio. Elk museum of bezoekerscentrum legt een specifiek accent, maar samen verzorgen ze een rijk geïllustreerd plaatje van de regionale oorlogsgeschiedenis. Deze complementariteit is een hoeksteen voor de onderlinge verhouding en samenwerking binnen diverse structuren. Het is ook vanuit deze complementariteit dat er een gezamenlijk breder verhaal van de Eerste Wereldoorlog gebracht kan worden.*

3.1.1 Het MMP1917 biedt een evenwichtige en modulaire mix aan van een klassiek museum en een belevingsgerichte ontsluiting van het erfgoedverhaal

Tijdelijke tentoonstellingen

In 2019 werd het laatste deel van het museum ingericht als dynamische tentoonstellingsruimte, om er per jaar één of meerdere tijdelijke tentoonstellingen te laten plaatsvinden.

In samenwerking met de University of Kent, stelde het museum van 1 februari 2022 tot en met april 2023 foto's van amateurfotograaf en slagveldgids Mark Allen tentoon in de expo '**Here Dead We Lie**'. Met zijn telefoon legde Mark Allen de afgelopen jaren talrijke begraafplaatsen en herinneringsmonumenten vast op de gevoelige plaat. De foto's in deze expo nam hij op de vroegere slagvelden rond Ieper. De tentoonstelling combineert de beelden met poëzie en objecten. De stukken linken telkens naar een militair die op de desbetreffende begraafplaats ligt.

Van 1/5/2023 tot 20/11/2023 liep in het museum en het kasteeldomein van Zonnebeke de tijdelijke expo en land-art installatie **Reflectiepunten – Oorlogsdoden in het kasteeldomein van Zonnebeke**. Deze expo was een eerste fase en teaser van de ruimere expo Echoes of War, die op 1 februari 2024 werd geopend. Hierbij werd dieper ingegaan op de gevechten om het kasteel in 1917 en werden de verhalen verteld van de militairen die sneuvelen binnen de grenzen van het Kasteeldomein. De expo omvatte een tentoonstelling in de herinneringsgalerij, een online expo die het verhaal nog uitgebreider vertelde en permanent beschikbaar blijft en een wandeling. De wandeling (die ook toegankelijk met de ErfgoedApp) nam de bezoeker mee doorheen het Kasteelpark van Zonnebeke, waar er aan de hand van kastanjepalen (reflectiepunten) aangeduid werd op welke locaties er militairen sneuvelen of begraven werden. Met witte en rode strepen werd weergegeven om hoeveel (geïdentificeerde of ongeïdentificeerde) militairen het ging. Bij enkele palen werd met een QR-code verwezen naar de digi-expo, waar men het verhaal verder kon ontdekken. Tijdens de looptijd werd bijna de volledige voorraad wandelfoldertjes, die gratis ter beschikking werden gesteld, uitgeput (10.000 stuks). De wandeling werd enthousiast onthaald door de bezoekers en wordt in de toekomst, los van de land-art installatie, als permanent product ter beschikking gesteld.

Familievriendelijk bezoek

Het **familievriendelijk parcours** dat in 2020 werd uitgerold, werd in 2023 verder gemonitord. Enkele praktische zaken, zoals bijvoorbeeld aanpassingen materiaal, werden na evaluatie verfijnd en verbeterd.

Evenementen

Tijdens de herdenkingsperiode maakte het MMP1917 zich erkentelijk op gebied van de organisatie van **herdenkingsplechtigheden**, vaak in nauwe samenwerking met binnen- en buitenlandse overheden. Nu de honderdjarige herdenking van Wereldoorlog I achter ons ligt, is het vanzelfsprekend dat de druk op die organisatie voor een stuk zal terugvallen. Het MMP1917 blijft echter in haar visie sterk inzetten op het levendig houden van de herinnering en herdenking van de slachtoffers die vielen tijdens de Slag bij Passendale. De herdenking wordt geschaald op vier jaarlijks terugkerende momenten: ANZAC Day op 25 april, de herdenkingsplechtigheid Karabiniers-Grenadiers op 28 september (bevrijding Passendale), de Passchendaele Ceremony met fakkeltocht op 10 november en Wapenstilstand op 11 november. In totaal waren er naar schatting 1.800 bezoekers aanwezig: ANZAC Day (400),

herdenkingsplechtigheid Carabiniers-Grenadiers (100), Passchendaele Ceremony met fakkeltocht (400) en Wapenstilstand (900).

Fiets- en wandelverbindingen

De kern van het verhaal van het museum als open museum is de getuigenis van de oorlog die regionaal in het landschap verankerd ligt. Hierbij wil het MMP1917 dus inzetten op verdere informatieontsluiting die gebracht wordt in de verschillende sites en landschapselementen die, verspreid over het landschap, rond het museum liggen.

Recreatieve routestructuren zetten bezoekers ertoe aan om het landschap te verkennen.

Via het 'Impulsfonds 100 jaar Grote Oorlog' lanceerde de gemeente Zonnebeke in 2010 het project *The Legacy of Passchendaele*. Het project richtte zich op de creatie van een kwalitatief bezoekersaanbod voor diverse doelgroepen die het vroegere slagveld in Zonnebeke en haar erfgoed willen verkennen. Het project bestond uit drie hoofdacties:

- Toeristisch-recreatieve routestructuren
- Ontsluiting van WOI-sites
- Uitbreiding bezoekersonthaal

De aanleg van drie wandellussen, de verfijning van het fietsnetwerk en daarmee gepaard gaande landschapsinrichting en voorziening van randinfrastructuur binnen dit masterplan vormde de aanzet van een breed ontwikkeld netwerk aan verbindingen en routes die de ontsluiting van het landschapsverhaal mogelijk maken.

De bestaande thema-routes worden verder onderhouden en geoptimaliseerd in samenwerking met de Dienst Toerisme. Het is duidelijk dat de coronacrisis het belang van het recreatieve wandel- en fietsaanbod van Zonnebeke heeft versterkt. De informatieontsluiting in het landschap past in de visie van het museum.

Zonnebeke ontwikkelde het laatste decennium 10 aantrekkelijke en veilige wandellussen. Bij de realisatie van de routes werden historische doorsteken heraangelegd en zo toegankelijk gemaakt. Langs de routes staan op strategische locaties verschillende infoborden die ingaan op een specifiek en relevant thema. In 2023 werd in het kader van de tentoonstelling *Echoes of War*, een **digitale landschapskiosk** geïnstalleerd, boordevol lokale wandel- en fietstochten. Deze kiosk bevat alle recreatieve routes die het museum de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Op basis van geselecteerde voorkeuren krijgen bezoekers aan het einde van hun museumbezoek een route voorgesteld. Op die manier wil het MMP1917 zijn rol als 'open museum' opnemen en bezoekers het landschap insturen. Wandelroutes werden ook toegankelijk gemaakt via het geoportaal en de website, maar zijn ook gratis te downloaden via wandel- en fietsapps, zoals Komoot en Routeyou. Dit om een zo breed mogelijk publiek te bereiken.

In 2021 werden de wandellussen gebundeld in een **overzichtskaart**, waardoor er een eigen wandelnetwerk ontstond. In 2023 wordt deze verder ontwikkeld om in 2024 een regionaal knooppuntenwandelnetwerk te hebben.

Nieuwe media en technologie

In deze en de komende beleidsperiode zet het MMP1917 sterk in op **digitalisering** en onderzoek naar nieuwe media. In navolging van haar eigen visienota "Het digitale landschap van het MMP1917", werkt het museum planmatig verder op dit belangrijk aspect van museale werking.

Bij de te ontwikkelen content en toe te passen systemen is het belangrijk de gangbare principes rond digitalisering in de cultuursector in acht te nemen. Zo moeten de te ontwikkelen acties zich kenmerken door vindbaarheid, bruikbaarheid en zichtbaarheid, waarbij kwalitatieve bewaring en ontsluiting van metadata belangrijk zijn. Duurzame contentcreatie en het daaruit voortvloeiende digitaal beheer, uitwisselen en toegankelijk maken (consultatie) dient steeds in acht te worden genomen.

Subsidieproject inhaalbeweging digitale collectiedata – deelcollectie "personalia"

In 2023 ging het museum verder met het tweede en laatste projectjaar van het project "personalia" (2022-2023). Het project werd op 31 december 2023 afgewerkt. Hierna volgen de resultaten per werkpunt.

Het eerste werkpunt van het project was het vastleggen van een inventarisatiestrategie, het koppelen van de thesaurus 'objectnamen' met de Art & Architecture Thesaurus (AAT) en het verdiepen van de kennis over privacy- en auteursrechten.

- De inventarisatiestrategie bestond uit vier onderdelen: een depotonderzoek om de deelcollectie te vervolledigen, een waarderingsonderzoek, een persoonsonderzoek en de eigenlijke registratie. Het depotonderzoek breidde de collectie uit naar 2.640 objecten van 630 personen. Vervolgens categoriseerde het waarderingsonderzoek de collectie naar waarde voor het collectieprofiel. Daarna leverde het persoonsonderzoek, gebaseerd op historische bronnen en collectie-interviews, nieuwe data op. Die nieuwe collectiedata werden geregistreerd in Axiell. Als onderdeel van de inventarisatiestrategie publiceerde het museum profielen op CEST over medailles, trench art en funerair erfgoed.
- Het doel in verband met de thesaurus werd opgeschaald naar een gezamenlijk traject met het In Flanders Fields Museum. Het resultaat daarvan is een opgekuiste thesaurus en afspraken rond specifieke termen die nog niet met de AAT te koppelen zijn. De methode en resultaten zijn vervolgens gepubliceerd op CEST.
- De aandacht voor privacy- en auteursrechten resulteerde in een betere kennis over het onderwerp en een juridisch kader (DPIA en contractenbundel) voor mondelinge geschiedenis. Daarbij werd het museum geholpen door het Red Star Line Museum en Archief Gent.

Het tweede en derde werkpunt draaiden rond de digitalisering van 2D- en 3D-objecten. Het museum slaagde erin om de achterstand met betrekking tot de technische kennis rond objectfotografie weg te werken en een permanente fotostudio uit te bouwen. Het project produceerde 7.289 afbeeldingen van 2.665 objecten. Dat getal omvat voor- en achterkanten en alternatieve perspectieven. Voor inhoudelijke kennis werd het museum geholpen door KOERS, CO7 en de fotograaf-vrijwilligers van het museum. Ten slotte werd er een oplossing gevonden (gepubliceerd op CEST) om raadpleegbestanden in bulk automatisch naar de juiste map op de server te verplaatsen.

Werkpunt vier en vijf hielden de doorgedreven registratie op basis van de hierboven beschreven inventarisatiestrategie en data-opschoning in. Het project is erin geslaagd om de minimale registratie van de deelcollectie weg te werken. De registratiekwaliteit (bv. de gedetailleerdheid van de beschrijvingen) was afhankelijk van de resultaten van het waarderingsonderzoek. Aan een object met een hogere waarde categorie werd meer tijd besteed. Zo hebben 635 van de 2.640 van de objecten een diepgaande registratie ondergaan.

Door aangepaste projectplanning werd het zesde werkpunt, ontsluiting, ingekort. Erfgoedinzicht toont vernieuwde registratie, maar nog niet de nieuwe foto's. 86 relevante persoonsverhalen zijn ontsloten op de personendatabank 'Passchendaele Archives' en zijn open beschikbaar en downloadbaar. Het museum verkreeg onder dit werkpunt meer ervaring met Wikimedia Commons. Vanwege de inkorting besliste het museum om het project op eigen kosten te verlengen tot en met maart 2024.

Het laatste werkpunt richtte zich op het faciliteren van hergebruik. Het museum verkende een nauwere samenwerkingspiste met betrekking tot persoonsdatabanken. De gegevens van de personendatabank zijn alvast open beschikbaar. Ten slotte nam de projectmedewerker deel aan het OSLO-traject van meemoo, wat leidde tot een usecase, een transformatieplan en mapping voor geografische en persoonsgegevens via Linked Open Data. De resultaten zijn gepubliceerd op CEST.

Reflectiepunten

Het project '**Reflectiepunten – Oorlogsdoden in het kasteeldomein van Zonnebeke**' belichtte met een fysieke en digitale expo en een wandeling met land-art installatie een bijzonder verhaal. In 1917 sneuvelden in het kasteeldomein van Zonnebeke honderden militairen. De meesten zijn destijds ter plaatse begraven. Na de oorlog is van elk lichaam dat op een Commonwealth-begraafplaats terecht kwam de coördinaat van ontgraving bijgehouden. Zo weet het museum dat binnen de grenzen van het kasteelpark ruim 170 geallieerden werden gevonden. Helaas zijn voor Duitse oorlogsdoden geen gegevens van ontgraving gekend. Toch weet het museum dankzij diepgaand onderzoek dat hier vermoedelijk honderden Duitsers sneuvelden.

Op basis van de onderzoeksgegevens waarbij voor elk ontgraven individu dat bij naam gekend is, diepgaand onderzoek gebeurde en inzichten werden vergaard over de Duitse militairen die in het domein streden en sneuvelden, werd de tentoonstelling en land-art installatie opgebouwd. In de fysieke tentoonstelling in het museum kwam het verhaal van enkele militairen die nabij het museum vochten en stierven aan bod, gekoppeld aan persoonlijke en aan het kasteeldomein gelinkte objecten. Een aanvullende online expo gaat dieper in op de gebeurtenissen in het park in 1917 en blijft online beschikbaar ([digi-expo.passchendaele.be/reflectiepunten](https://expo.passchendaele.be/reflectiepunten)). Op het einde van hun bezoek en in de toeristische salon konden bezoekers een gratis wandelbrochure meenemen. Het wandelparcours, dat ook in de Erfgoed-App werd opgenomen, leidde hen in het park langs plekken waar lichamen werden ontgraven. Ze werden gemarkeerd met 'reflectiepunten', fysieke bakens die herinneren aan het drama dat er plaatsvond. De onderzoeksresultaten werden verder ontsloten via het geoportaal en in de Passchendaele Archives database en vormden ook de basis voor enkele gerichte collectieaankopen.

Participatief geoportaal

Tijdens het bovengenoemde project Namen in het landschap creëerde het museum een online geoportaal, gekoppeld aan de personendatabase Passchendaele Archives. Met de vernieuwde database en het geoportaal kan het MMP1917 zijn collectie omvormen tot open data. Persoonsgegevens van soldaten, alsook bijkomende geodata uit de eigen collecties zullen worden ontsloten en open aangeboden. Het werd mogelijk om de unieke collectie frontkaarten van het museum aan te bieden op het geoportaal.

Met deze stevige funderingen kon het MMP1917 in 2023 verder bouwen aan het geoportaal. Als onderdeel van het project Reflectiepunten kregen de oorlogsslachtoffers op het kasteeldomein van Zonnebeke hun eigen geoportaal. De online kaart toont de locaties waar veldgraven van gesneuvelde militairen na de oorlog werden opgegraven. De locaties werden met elkaar verbonden door een wandeling van 3 km, die enkele verhalen van gesneuvelde soldaten uitlicht.

In 2023 werd, als onderdeel van de tijdelijke tentoonstelling Echoes of War aan een geoportaal gewerkt. In de expo maken de bezoekers kennismaken met drie lagen van herinnering. Plaatsen in het landschap die ons nog steeds herinneren aan de Slag bij Passendale:

- **Militaire begraafplaatsen en monumenten:** wellicht de meest zichtbare en aangrijpende oorlogssites in het landschap zijn monumenten en begraafplaatsen. In één oogopslag maken deze 'Stille Steden' het leed en de hoge menselijke tol van de oorlog duidelijk. Tyne Cot Cemetery, de Menenpoort, de Duitse begraafplaatsen van Langemark of Menen Wald. Het zijn van die aangrijpende plekken, waar de zinloosheid van oorlog verpletterend duidelijk wordt.
- **Fysieke oorlogsrelicten:** veel minder zichtbaar in het landschap zijn militaire constructies. De meesten werden na de oorlog ontruimd. De sporadische bunkers die ons nog resten, zijn degene die de tand des tijds hebben doorstaan omdat ze na de oorlog werden omgevormd tot opslagplaats, stal of beerput. Andere landschappelijke verstoringen van militaire aard zoals kraters, tunnelschachten of loopgraven liggen verholen tussen netels en bramen, zijn herstemd als plaats van herdenking of worden uitgebaat als toeristisch bezienswaardigheid. Het zijn afgetekende littekens, afdrukken van een vervlogen conflict. Stille getuigen van een wrede strijd. Daarnaast identificeren we archeologisch, begraven onder de Vlaamse velden eveneens als fysieke oorlogsrelicten.
- **Onzichtbare herdenkingsplaatsen:** naast deze waarneembare en tastbare overblijfselen van de oorlog, identificeren we ook minder voor de hand liggende herdenkingsplaatsen. Tussen Ieper en Passendale liggen talloze onzichtbare gedenkplaatsen. Wat voor de gemiddelde voorbijganger een eenvoudige berm, de oprit van een fermette of de parking van een supermarkt lijkt, heeft voor een ander een symbolische betekenis. In elk veld of bosje, langs elke weg of heg, op elke hoek, verloor wel een soldaat zijn leven. Vandaag de dag bezoeken nabestaanden nog steeds de plaatsen waar hun familielid vocht of stierf.

Deze drie lagen van herinnering worden in de expo en online op een geoportaal getoond. De hedendaagse kaart geeft een overzicht van alle verschillende begraafplaatsen en

monumenten waar gesneuvelde soldaten van de Slag bij Passendale worden herdacht of begraven. Daarnaast toont het ook de oorlogsrelicten; bunkers, loopgraven, kraters, die vandaag nog fysiek aanwezig zijn in het landschap en een rol speelden tijdens de slag. De derde en laatste laag zijn de onzichtbare herdenkingsplaatsen, gevisualiseerd door de duizenden verdwenen veldgraven van soldaten uit 1917 die na de oorlog werden opgegraven en bijgezet op een collectieve begraafplaats. Het in kaart brengen, bestuderen en vergelijken van deze drie herdenkingslagen helpt ons de gebeurtenissen uit het verleden te begrijpen.

Het geoportaal werd op 1 februari 2024 voor het grote publiek gelanceerd.

CRM en Marketing Automation

Gelet op een strategische doelstelling van het communicatiebeleidsplan, dat in 2020 werd ontwikkeld: "Het MMP1917 voert een onderbouwde en hedendaagse marketing via gepersonaliseerde en gesegmenteerde onlinecommunicatie", wil het museum de komende jaren de internationale bekendheid voor zijn verhaal en het museum, die er dankzij de herdenkingen is geweest, verder uitbouwen. Via de analyses van Westtoer heeft het museum een goed inzicht op de bezoekers. De persona die het museum koppelt aan dit onderzoek moet leiden tot een **doelgroepgerichte gesegmenteerde communicatie en marketing**. Online marketing en communicatie biedt hierbij de kans om op een economische verantwoorde en onderbouwde manier de doelgroepen gericht en snel te bereiken via verschillende onlinekanalen.

Via online marketing en marketing automation wil het museum op een efficiënte en klantgerichte manier communiceren met haar publiek via onlinekanalen. In 2020 implementeerde het museum deze strategie in haar communicatie en marketingbeleid. **Marketing Automation** (MA) bestaat uit software en technologie om marketingtaken of -activiteiten te stroomlijnen, automatiseren en meetbaar te maken. Het doel is om marketing (en sales) efficiënter te maken, de omzet te verhogen en om de betrokkenheid en bewustwording voor het Passchendaele verhaal te verruimen. Door data te verzamelen via verschillende interacties zoals e-mail, web en sociale media, wil het museum een volledig zicht krijgen op haar klanten. De klanten en bezoekers krijgen via marketing automation een gepersonaliseerde ervaring via relevante content en dit over verschillende kanalen heen.

In 2023 verzond het museum diverse campagnes naar verschillende doelgroepen: 18 naar abonnees, 16 naar members, 10 naar vrijwilligers, 5 naar scholen, 2 naar touroperatoren en 10 naar genodigden in het kader van evenementen.

Database Passchendaele Archives

De **database Passchendaele Archives** is een allesomvattende database rond het personenonderzoek. Alle gegevens over het verhaal van de soldaat waarover het MMP1917 beschikt en de informatie van de nabestaanden die het museum via participatie in zijn bezit krijgt, worden verzameld en deels ontsloten voor het publiek. (Cfr. Infra)

Digi-expo

In 2022 bouwde het MMP1917 een digi-expo 'Namen in het landschap' uit. Deze digi-expo werd hierboven al genoemd. Het contract en de aanschaf van de module (Craft CMS) om digi-expo's te maken, werd eind 2021 gegund.

In 2023 werd het digi-expo portaal uitgebreid met de online expo Reflectiepunten Oorlogsdoden in het kasteeldomein van Zonnebeke, die dieper ingaat op de gebeurtenissen in het park in 1917.

Landschap - adviesverlening

Het MMP1917 biedt regelmatig ondersteuning op vlak van **landschappelijke en historische expertise** voor de verdere ontwikkeling van toeristische projecten. Daarnaast blijft het kenniscentrum een belangrijke rol spelen in het formuleren van adviezen en verwachtingen bij bijvoorbeeld archeologische opgravingen.

Naast de resultaten van het project Namen in het landschap werden ook de gegevens van de projecten Reflectiepunten en Echoes of War openbaar gemaakt. De gegevens kunnen nuttig zijn voor verschillende doelgroepen. Het openbaar maken van geodata kan nuttig zijn voor lokale overheden, als hulpmiddel voor het bepalen van archeologische verwachtingen bij bouwwerkzaamheden of als leidraad voor de ontwikkeling van nieuwe toeristisch-recreatieve producten. In het bijzonder zijn de gegevens van meer dan 10.000 soldaten die tijdens de Eerste Wereldoorlog een veldgraf hadden en nu op verzamelbegraafplaatsen rusten, verrijkt in een CSV-bestand. Dit bestand is volledig downloadbaar. De frontkaarten zijn georeferereerd. Het museum biedt deze rasterdata, aangevuld met zijn eigen vectordata, aan de erfgoedgemeenschap, maar ook aan aannemers, architecten of archeologen via WMS-koppelingen, zodat de kaarten kunnen worden opgevraagd, geraadpleegd en verwerkt binnen hun eigen geo-omgeving. Aannemers, architecten of archeologen kunnen de kaarten via een WMS-link opvragen en bewerken voor hun eigen gebruik. Instellingen zoals het Nationaal Geografisch Instituut kunnen de kaarten gemakkelijk opvragen via WMS en ze beschikbaar maken op hun eigen geoportaal.

3.1.2 Het regionale erfgoedverhaal van de Eerste Wereldoorlog wordt in een breder kader verankerd en geactualiseerd met aanleunende thema's en invalshoeken

Masterplan vernieuwing 2025

In 2023 werkte het museum verder aan zijn **masterplan van volledige vernieuwing**. Vertrekkende vanuit een educatief gerichte doelstelling en een goed onderbouwde publiekswerking voorziet het hierin een make-over van het volledige museum.

Tijdens het opstellen van het masterplan herdefinieerde het museum in de eerste plaats met een publieksgerichte analyse de verhaallijnen. Dit vormt de basis voor het toekomstbeeld:

- Het MMP1917 heeft een vernieuwde museumopstelling tegen 2025 met een publiekspresentatie die is aangepast aan hedendaagse normen. De nieuwe opstelling spreekt een brede, internationale doelgroep aan, is toegankelijk en werkt drempelverlagend.

- Het MMP1917 ontsluit verhaallijnen, persoonsverhalen en collectie die bijdragen tot zijn kernwaarden Experience, Reflect en Remember. Via belevingsgerichte aanpak stimuleert het museum betrokkenheid en bewustwording.

Concreet vertaalt dit zich in de omvorming van de publieksopstelling tot een hedendaags museum met oog voor optimale collectiepresentatie, integratie van bestaande, succesvolle publieksgerichte producten (bv. een herwerkte versie van de audio- en familietours), belevingsgerichte digitale toepassingen, persoonlijke verhaallijnen van gesneuvelden en een 'open museum', waarbij het museum de bezoekers uitstuurt in het landschap om de voormalige slagvelden van Passchendaele te ontdekken.

In de nieuwe museumopstelling mogen de verhaallijnen van de vijf huidige museumdelen niet losstaan van elkaar, wat vandaag wel het geval is. De opeenvolgende ruimtes moeten op een semi-chronologische manier de oorsprong, de gebeurtenis en de gevolgen van de Slag bij Passendale belichten. De huidige thematische opdeling in vijf 'delen' vervaagt hierdoor voor de bezoeker, die na de totaalvernieuwing het museumbezoek als één aaneengesloten verhaal moet ervaren.

De verhaallijnen zijn op basis van publieksanalyse, bezoekersstromen en bouwtechnische gegevens en bepalingen al tot op zaalniveau vastgelegd. Tot dit doel zal ook de bouwtechnische structuur van het parcours worden aangepast, in het bijzonder het kasteel van Zonnebeke dat als erfgoedsite meteen een opwaardering zal krijgen. De huidige opstelling in het kasteel van Zonnebeke wordt omgevormd tot het inleidende luik op 1917. De opstelling in de ondergrondse nieuwbouw, die in 2013 werd ingehuldigd, brengt in haar nieuwe vorm de kern van het verhaal: de Slag bij Passendale. In deze ruimte wordt op het einde de aanzet gegeven op de gevolgen van 1917, een verhaal dat doorloopt in het op te waarden laatste museumdeel dat de nadruk zal leggen op de rol van het landschap als laatste getuige en drager van oorlogsverhalen.

De vernieuwde museumopstelling moet op een hedendaagse manier, zij het met oog voor onze eigenheid en identiteit, de door het museum vastgelegde verhaallijnen presenteren naar een breed publiek. Een gepaste vertaalslag van beladen oorlogsthematiek naar een publieksgerichte ervaring staat daarbij centraal.

Voor de museumvernieuwing werkt het museum verder aan een publieks-participatief luik dat vooral op collectievlak een waarderingsmethodiek wil uitrollen dat invloed moet hebben op de toekomstige invulling (focus-points, zoeklijsten voor collectie-aankoop en bruiklenen, ...).

De museumvernieuwing werd opgedeeld in twee fases:

- Fase 1: Belevingsexpo 1917 & tijdelijke expo 'Echoes of war'; uitvoering in 2022-2023
- Fase 2: Kasteelgedeelte en laatste deel onderbouw; uitvoering in 2024-2025

Ook de loopgraven maken deel uit van deze vernieuwing maar deze werken worden over beide fases gespreid.

In 2023 werd een overheidsopdracht opgesteld voor de scenografie van het vernieuwd museum. Deze opdracht werd niet gegund doordat de inschrijvers niet voldeden aan de selectiecriteria 'Kwaliteit van het concept en belevingswaarde'. In april 2023 keurde de Raad van Bestuur een nieuw stappenplan voor de museumvernieuwing goed. Dit stappenplan kwam er na overleg tussen het museum en de IT- en technische dienst van de gemeente. Tijdens dit overleg werden de lijnen van het project uitgezet en werden verschillende teams samengesteld, waarbij elk team terugkoppelt naar de stakeholders. Uit dit stappenplan kwam een tweede overheidsopdracht 'Verfijning en projectopvolging van de vernieuwing van het MMP1917' naar voren, die in mei 2023 door de Raad van Bestuur werd goedgekeurd. Deze opdracht bevat:

- Het **finetunen** van de aangereikte ontwerpen.
- Het opmaken van **technische plannen** i.f.v. de constructie en installatie.
- **Projectcoördinatie** (zorgen voor de technische planning, het ondersteunen van prijsvragen, het inplannen en coördineren van de nodige overlegmomenten met het projectteam en tussen de technische dienst en externe aannemers, technische opvolging en opleveringen)

Belevingsexpo 'Passchendaele 1917'

In 2021 tekende het museum in op een oproep gelanceerd door Westtoer APB en de Provincie West-Vlaanderen. Musea en attracties krijgen ondersteuning voor de creatie van extra beleving voor de bezoeker. Dit moet ervoor zorgen dat ze de concurrentie met het belevingsaanbod uit andere sectoren kunnen blijven aangaan en de stijgende verwachtingen van bezoekers kunnen inlossen. Het dossier van het MMP1917 werd goedgekeurd, waardoor het maximaal €100.000 aan subsidiemiddelen verkrijgt om een immersieve ruimte te verwezenlijken. Deze nieuwe invulling met een vernieuwend en sterk belevingsgericht karakter, dompelt de bezoekers onder in het verhaal.

In 2022 werd de overheidsopdracht voor deze ruimte gegund aan CREATE.eu, dat een kwalitatief voorstel indiende dat aan alle vereisten voldeed en mooie referenties kon voorleggen. De opdracht werd gegund aan € 185.000,70 excl. btw, wat binnen de vooropgestelde projectkost valt en voldoende budget overlaat voor de bouw en afwerking van de ruimte door de technische dienst van de gemeente. Deze overheidsopdracht omvat het ontwerpen en realiseren van een immersive experience met kaartanimatie. Inhoudelijk werd hierin, vertrekkende vanuit de herdefiniëring van de verhaallijnen op basis van (publieks-)analyses, vastgelegd dat deze opstelling m.b.v. interactieve storytelling de landschappelijke en terreinmatige evolutie van de Slag bij Passendale op een hedendaagse manier moet verbeelden. Er werd aan de opdrachtnemer gevraagd dat hierbij een gepaste vertaalslag van beladen oorlogsthematiek naar een publieksgerichte ervaring wordt nagestreefd

In de sluitingsperiode 2022-2023 werd in samenwerking met de technische dienst en vrijwilligers van het GPS1917 de vroegere cinemaruimte afgebroken en werd een 'box in box' (de buitenste schil) voor de nieuwe ruimte opgebouwd. Door deze 'box in box' konden

de werken ongestoord doorgaan zonder dat dit de bezoekersstroom in het gedrang bracht en hinder veroorzaakte aan de museumopstelling (stof ...).

In samenspraak met CREATE.eu werkten de technische- en ICT-diensten van de gemeente de binnenruimte af in de eerste helft van 2023. Na de zomer startte de invulling door CREATE.eu, met de installatie van de interactieve maquette, ophangsystemen, hard- en software. In tussentijd werkte CREATE.eu op basis van door het museum aangeleverd beeld- en kaartmateriaal aan alle content creation. Op basis hiervan werd een film van 4 minuten gecreëerd. De muziek voor de immersieve ruimte werd door Vlaams componist en pianist Jef Neve geschreven en gespeeld.

Op 20 november 2023 sloot het museum de deuren en werd alle hard- en software getest. De valse wand die de immersieve ruimte met het bezoekersparcours scheidt, werd verwijderd en de toegangen afgewerkt, zodat de immersive experience tegen 1 februari 2024 volledig toegankelijk is voor het publiek.

Themajaar 'Het Landschap Getuigt! / Feel Flanders Fields'

In het laatste jaar van de eeuwherdenking rees bij lokale besturen en vele herdenkingsactoren in de Westhoek de vraag 'wat na 2018?'. De bezorgdheid leeft dat zonder nieuwe initiatieven de belangstelling sterk zal dalen. Dat zou een slechte zaak zijn gelet op de substantiële investeringen die er gebeurd zijn en op de internationale reputatie die de Westhoek en Vlaanderen opgebouwd hebben voor de aanpak en invulling van de eeuwherdenking.

In 2023-2024 wil de regio opnieuw de krachten bundelen onder de noemer van het themajaar **Het Landschap Getuigt! /Feel Flanders Fields**. De focus ligt op het herdenkingslandschap van de Westhoek: het huidige landschap van de Westhoek waarin overall verspreid sporen van de oorlog terug te vinden zijn. De focus ligt op de vele militaire begraafplaatsen van verschillende landen. De bijzondere verhalen van de militaire begraafplaatsen in het landschap zullen gepresenteerd (expo, musea...) én actief beleefd (fiets-, wandelroutes, evenementen, ...) worden. De ambitie van dit themajaar is de bezoekersaantallen van 2015/2017 (half miljoen herdenkingsbezoekers in de regio) te benaderen en daarmee het (internationale) herstel van het toerisme in de Westhoek te ondersteunen.

Toerisme Vlaanderen voorziet 2,5 miljoen euro in het kader van het relanceplan *Reizen naar Morgen*. Het project kadert in het groot herstel van de Vlaamse economie met een sterke internationale focus op vooral de Britse markt, maar ook op andere buitenlandse markten. Het is de bedoeling om de investeringen, gebeurd in de herdenkingsperiode, aan te houden.

Het voordeel van deze samenwerkingsverbanden is dat het thema gecoördineerd en afgestemd wordt gebracht, dat er een **gezamenlijke onderzoekopdracht** is en dat er gezamenlijke communicatie en promotie is over het project. De gezamenlijke onderzoekopdracht startte vanaf 1 oktober 2021. Er werd €190.000 subsidie voorzien, voor de aanwerving van 4 tijdelijke onderzoekers van 01/10/2021 tem 31/05/2023. De onderzoekers werden aangesteld binnen het MMP1917, het In Flanders Fields Museum, de

Commonwealth War Graves Commission en het Museum aan de IJzer. De onderzoekers vervullen historisch onderzoek en geven advies over productontwikkeling voor alle deelnemende partners aan het samenwerkingsproject.

Er is een samenwerkingsovereenkomst tussen Toerisme Vlaanderen en Westtoer waardoor Westtoer instond voor de lancering van de oproep. Samen met Toerisme Vlaanderen werd er gekeken naar de inhoud, meerwaarde... van de projectdossiers. Ook externe experts werden betrokken bij de beoordeling. Op basis hiervan werden 26 projecten geselecteerd. Het MMP1917 diende twee projectideeën in onder deze noemer, die beide goedgekeurd werden.

Het eerste project is een **thematische expo** met internationale uitstraling. Tegen 1 februari 2024 krijgt het vijfde museumdeel een volledige nieuwe invulling in het kader van het landschap als laatste getuige in de expo **Echoes of War**. In deze zaal wordt collectie gepresenteerd die wijst op drie 'landschappelijke herinneringslagen' van de Slag bij Passendale: oorlogsrelicten (stukken gelinkt aan militaire constructies (zoals bunkers), archeologie en onontpofte munitie), begraafplaatsen en monumenten (stukken die vooral betrekking hebben op de begraafplaatsen van de Commonwealth War Graves Commission en de Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge) en *lieux de mémoire* (vijf persoonsverhalen in de vorm van afzonderlijke storymaps met daaraan gekoppelde personalia/collectie en een plek in het hedendaagse landschap).

Het museum wil via deze zaal de bezoekers uitsturen in het landschap met recreatieve routestructuren op maat.

In 2023 werd verder historisch onderzoek van deze militairen uitgevoerd, en werden alle persoonsverhalen uitgeschreven. Ook werd bijkomend historisch onderzoek uitgevoerd naar de militaire acties die zich in Zonnebeke afgespeeld hebben, zowel aan geallieerde als aan Duitse kant. Daarnaast werd er onderzoek verricht naar de verhalen gelinkt aan het museum, de site waar het museum zich bevindt en naar meerstemmig verhalen.

Het tweede project is de historische **theaterwandeling 'De weg terug'**.

Na de oorlog bleef alleen verwoesting over. Dorpen, steden, hele gemeenschappen werden van de kaart geveegd. Na jaren van vernieling kwam de wederopbouw langzaam maar zeker op gang. De bevolking keerde terug, wegen werden hersteld, akkers opnieuw beplant, huizen en boerderijen heropgetrokken. De rust daalde weer neer over de glooiende velden van de Westhoek. Alsof er niets gebeurd was. Maar sommige stukken kunnen niet gelijmd worden. De oorlog had de samenleving ontwricht, gaten geslagen in talloze gemeenschappen. Overal in Europa bleef een lege stoel achter. De dood van een vader, zoon, broer of vriend brengt de achtergebleven rouwenden in beweging. Bij duizenden trekken ze in optocht naar de Westhoek, op zoek naar een graf, op zoek naar een spoor van een geliefde, hoe vluchtig ook, in de hoop het afscheid nog even uit te stellen. Britten, Duitsers en Fransen; familieleden van gesneuvelde soldaten leggen er contact met de plaatselijke bevolking. Hoewel de talen hen soms vreemd zijn, hebben ze iets gemeen: verlies. Na vier jaar strijd hebben ze allemaal verloren. Te midden van de opwinding en hoop van wederopbouw en vrede, hangt het verlies dik en dof over de regio.

Een combinatie van projecties, muziek en gesproken woord brengt het Zonnebeke van anno 1920 weer tot leven. Toen Britse pelgrims, Duitse bezoekers en bewoners elkaar ontmoetten. De wandeling is gericht op beleving. Bezoekers ervaren die moeilijke, vaak vergeten naoorlogse jaren opnieuw door een combinatie van muziek, videomapping en projectie van historische beelden in het kasteelpark en museum. Britse en Vlaamse (stem)acteurs brengen verhalen van de achterblijvers, ongeacht hun nationaliteit of afkomst.

De Universiteit van Kent staat het museum bij op het vlak van historisch onderzoek, de verhaallijnen, videomapping en Britse stemacteurs. Het museum werkt ook samen met Toerisme Vlaanderen en Westtoer (de subsidiërende partners voor het themajaar 2023-2024) voor promotie en met de Gemeente Zonnebeke voor promotie en logistieke ondersteuning.

In 2023 vonden voorbereidende vergaderingen en plaatsbezoeken plaats, bezorgde het museum de historische input aan de University voor de verhalen en werd het parcours van de theaterwandeling vastgelegd.

Het museum diende in 2023 ook een aanvraag in om het label van het Belgisch Voorzitterschap van de Raad van de E.U. in 2024 te bekomen onder de categorie Culturele en participatieve evenementen en evenementen onder 'auspiciën'. In november 2023 kreeg het museum dit label voor de theaterwandeling toegekend.

De theaterwandelingen gaan door van 24 t.e.m. 26 mei 2024.

3.1.3 Het MMP1917 zet in op het verhogen van het bezoekerscomfort en op het optimaliseren van de bezoekersstroom

Bezoekersstroom

Het inschatten van de **bezoekersaantallen** is zeer belangrijk in functie van de opmaak van het budget, daar de inkomsten uit tickets en shop ook het grootste deel van onze inkomsten uitmaken. In een normaal werkingsjaar maken de inkomsten uit onze eigen werking ongeveer 80-85% uit van onze werkingsmiddelen.

Bij de inschatting van het aantal bezoekers voor 2023 werd ervan uitgegaan dat de cijfers de trend van heropleving na de covid-pandemie en Brexit die in 2022 ontstond, verder zouden blijven volgen. Waar het museum in februari 2022 nog minder bezoekers had dan initieel geschat, overschreed het museum in 2023 het verwachte bezoekersaantal al vanaf februari. De uitschieter hierin was de maand maart met 4.576 meer bezoekers dan verwacht. In de maanden augustus en september behaalde het museum net niet het vooropgestelde doel. In de zitting van 16 mei 2023 keurde de Raad van Bestuur het voorstel om het museum te sluiten vanaf 20 november 2023 in plaats van de jaarlijkse sluiting vanaf 15 december goed. Dit in het kader van de werken aan de nieuwe belevingsexpo 'Passchendaele 1917' en de tijdelijke expo 'Echoes of War' die op 1 februari 2024 dienden te

openen. Ondanks deze vervroegde sluiting overschreed het museum nog het vooropgestelde bezoekersaantal in november.

Tickets	Initieel geschat	Opmerking	Live
januari	0	<i>gesloten</i>	0
februari	4.500		5.923
maart	7.500		12.076
april	10.000		10.909
mei	10.500		12.379
juni	8.500		9.824
juli	10.500		12.191
augustus	8.500		7.318
september	9.000		8.819
oktober	12.000		13.608
november	8.000	<i>gesloten vanaf 20 november</i>	8.934
december	1.000	<i>gesloten</i>	0
Totaal	90.000		101.981

De verkoop uit tickets bedroeg €634.835,52 excl. BTW.

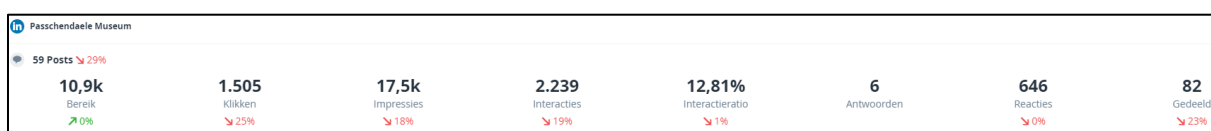
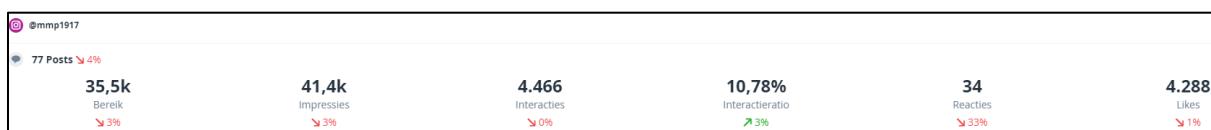
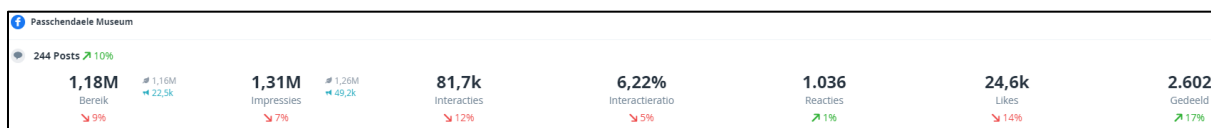
Feedbackmonitoring

Via verschillende kanalen wordt er op dit moment naar feedback gevraagd. In het kader van het Q-traject worden er in functie van de studie naar **klantentevredenheid** momenteel verschillende enquêtes verzameld van het publiek. Dit gebeurt aan de hand van invulformulieren die aan het einde van het bezoek worden ingevuld. Bezoekers deponeren die anoniem in een collectebus. Groepen krijgen na hun bezoek een uitnodiging om feedback na te laten via de online bevraging die ook via Westtoer werd opgemaakt. Deze resultaten worden rechtsreeks verwerkt in de rapporten.

Via de ticketverkoop en de groepsboekingen kan een **analyse op de bezoekerscijfers** worden uitgevoerd. Daarnaast kan het MMP1917 beroep doen op de analyse van de bezoekers die worden uitgevoerd door enquêteurs van het Kenniscentrum van Westtoer. De bezoekers die online hun ticket reserveerden, krijgen enkele dagen na hun bezoek ook per mail de vraag of ze deze enquête willen invullen. Aan de hand van op regelmatige uitgevoerde bevragingen, krijgt het museum zo goed zicht op een analyse van haar bezoekers en belangrijkste doelgroepen.

Vaak komen er ook leerkrachten, gidsen of pers op **prospectiebezoek**. Deze prospectiebezoeken worden gratis aangeboden, maar na het bezoek wordt er met hen contact opgenomen om hun feedback te vragen. Ze krijgen ook de link naar de klantenbevraging (zoals hierboven), maar vaak werkt een persoonlijke aanpak beter, omdat het museum met die prospecten mogelijk nieuwe bezoekers kan aantrekken.

Het MMP1917 stelde tijdens het beleidsplanningsproces vast dat één van de sterktes van het museum ligt in een sterke online community, die vaak heel goede feedback nalaat op de onlinekanalen. Het komt erop aan om deze feedback ook nauwgezet en van dichtbij op te volgen. Sinds 2020 volgt het museum deze media op via een sociale media monitoringtool.

Bezoekerscomfort

De bezoekerservaring en bezoekerscomfort werden gemonitord.

Loopgraven

De **loopgraven**, één van de belangrijkste USP's van het MMP1917, werden nagekeken qua onderhoud en herstellingen. In juli 2023 werd een deel van het vlechtwerk van de loopgraven hersteld. In de sluitingsperiode 2023-2024 werd alle vlecht- en houtwerk hersteld.

Veiligheid

In 2023 werd er verder gewerkt met het in 2021 ontwikkelde **permanentiesysteem**. De preventiecoördinator van de gemeente en de Beleidscoördinator namen in het voorjaar van 2023 het **veiligheidsplan** met de publieksbegeleiders door. Daarna volgde een veiligheidsrondgang in het museum. De publieksbegeleiders kregen ook de kans om een gratis EHBO-opleiding bij de gemeente te volgen. De medewerkers van het museum kregen in 2023 blusoefeningen.

Calamiteitenplan

In 2023 werd het bestaande calamiteitenplan voor het MMP1917 bijgewerkt en aangepast waar nodig en dit volledig in de nieuwe huisstijl van het museum. Het calamiteitenplan werd als bijlage toegevoegd bij het nieuwe collectieplan 2024-2028 (opgemaakt in 2023) in

functie van de aanvraag voor de werkingssubsidie voor de beleidsperiode 2024-2028.

Een eerste versie van het calamiteiten- of CollectieHulpVerleningsplan (CHV) werd al in 2019 opgemaakt met de externe firma Art Salvage. De doelstelling van een CHV-plan is om te komen tot een optimale calamiteitenbestrijding voor de collectie en een zo goed mogelijke waarborging van de bedrijfscontinuïteit. Om dit te bereiken, worden eenduidige verantwoordelijkheden, bevoegdheden en procedures vastgelegd. Het CHV-plan is een praktijkgericht document voor de, bij het logistieke proces, betrokken partijen in geval van een calamiteit met de museale collectie. Het opgestelde CHV-plan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast waar nodig (bijvoorbeeld bij personeelwissels, bij wijzigingen bewaar- of opslagplaatsen collectie).

Hard- en software

In de komende jaren wil het museum verder investeren in de benodigde **hard- en software** om de bezoekers steeds optimaal ten dienste te kunnen staan. In het kader van online marketing en marketing automation, werd werk gemaakt van het centraal beheren van alle contacten in een CRM-systeem, dat gelinkt werd aan het reservatiesysteem. De verzameling van adresgegevens (in combinatie met een meer intensief gebruik van de webshop) biedt verdere mogelijkheden tot marketing **automatisatie**. In 2023 werd er geïnvesteerd in opleidingen voor het reservatiesysteem om de werking hiermee te verbeteren en optimaliseren.

Museumshop

De inkomsten uit de shop zijn van vitaal belang in de werkingssmiddelen van het museum. De shopmedewerker bleef in 2023 het aanbod van de shop evalueren en bijsturen waar nodig. Hierbij is er voldoende aandacht voor bijkomende **merchandising**.

De aanhoudende prijsstijgingen, onzekere levertijden, twijfelachtige kwaliteit van bepaalde artikelen alsook de vele faillissementen van gebruikelijke leveranciers, hadden sinds 2022 een grote impact op de dagelijkse werking van de museumshop. Daardoor was het noodzakelijk om het bestaande aanbod grondig te analyseren en indien nodig nieuwe leveranciers en gepersonaliseerde artikelen, met een duidelijke link naar het museum, te ontwikkelen. Een belangrijk kerndoel is dus om een shop te creëren met producten die uniek en exclusief zijn voor het museum. Een bijkomend doel daarbij is om te focussen op duurzaamheid. In de beleidsperiode 2024-2028 wordt er daarom ingezet op een balans tussen betaalbaarheid, kwaliteit, duurzaamheid en exclusiviteit.

In 2023 bedroeg de omzet van de shop € 127.483,84 excl. BTW.

3.2 Het Memorial Museum Passchendaele 1917 is een hedendaagse en flexibele organisatie en een professionele partner voor andere instellingen

In de loop van de vorige beleidsperiode maakte de organisatie van het museum een grondige herschikking door. Het museum maakte zich los van de structuur van het gemeentebestuur en werd hervormd tot een Autonoom Gemeentelijk Bedrijf of AGB. Deze hervorming bracht de mogelijkheden mee om op een moderne en professionele manier aan beheer van mensen en middelen te kunnen doen. Het is dan ook de wens deze hervorming door te zetten en te verfijnen. Dit zal zich vertalen in een verder gedetailleerd personeelsbeleid, organogram en werking.

Het omvormen naar een AGB heeft echter ook een keerzijde. De financiële contouren van het AGB zijn scherper afgelijnd. De gemeentelijke inbreng verdwijnt en de werking van het museum draagt een exponentieel hogere verantwoordelijkheid in het financiële welslagen van de onderneming. Deze nieuwe situatie waarbij de inkomsten van het AGB de belangrijkste bron van middelen wordt, noopt de organisatie tot zelfreflectie en het herdenken van bepaalde deelaspecten van de werking.

Door omstandigheden valt deze shift samen met het einde van de grote herdenkingsperiode. Verschillende modellen en voorspellingen zien in 2019 het aantal bezoekers voor de WOI-gerelateerde erfgoedsites dalen, mogelijk ook zo voor het MMP1917. Het einde van de herdenkingsperiode is meteen ook het einde van een aantal ondersteunende maatregelen van hogere overheden of instellingen. Investeringsmiddelen voor deze specifieke erfgoedverhalen zullen minder evident worden. Projectgebonden financiering in binnen- en buitenland lijken zo goed als volledig te verdwijnen. Dit zet druk op het financieel model en op het personeelsbestand dat voor de herdenkingsperiode in een uitgebreide formatie werkte. Rationalisering is hier een duidelijke lijn die aangehouden zal worden om de organisatie performant en beheersbaar te houden.

Sinds de opstart van het museum is er gewerkt aan een performante ploeg van medewerkers, met elk eigen specifieke kwalificaties en achtergronden. De basisbezetting van het personeel werd op professioneel vlak aangevuld door projectgebonden medewerkers. Deze extra medewerkers zullen in aantal beperkt worden, afhankelijk van de financiële mogelijkheden van het AGB.

Naast het personeel van het museum is er sinds het begin zeer nauw en goed samengewerkt met een grote groep van vrijwilligers en met opgeleide en geschoolde museumgidsen. Deze samenwerking blijft in de toekomst bestaan en zal zo mogelijk nog belangrijker worden. Het is dan ook duidelijk een keuze om de groep van vrijwilligers en gidsen verder aan de werking van het museum te binden. Via een aanbod van opleiding en scholing zullen de vrijwilligers en gidsen mogelijkheid hebben om verder te ontwikkelen en zo de werking van het museum verder uit te bouwen.

Het museum is al lange tijd een partner voor andere instellingen binnen en buiten de regio. Deze open houding zal in de toekomst nog versterkt worden. Verschillende samenwerkingsverbanden zullen hernieuwd worden, andere zullen opnieuw aangehaald en gedefinieerd worden. Dit in de overtuiging dat enkel door samen te werken en samen een

“product” in de markt te zetten het oorlogsverhaal in al zijn facetten de toekomst tegemoet kan gaan.

Een moderne organisatie heeft in deze moderne tijden ook nood aan een gedetailleerd en verfijnd communicatie- en marketingbeleid. Beide aspecten zijn in de loop van de vorige beleidsperiode opgestart en verkend. Het komt erop aan de ingeslagen weg te vervolgen en als moderne organisatie ook verder op het digitale toneel een eigen plek te verwerven. Sociale media, moderne communicatiekanalen en een uitgewerkt marketingplan op maat van de verschillende doelgroepen vormen een vast onderdeel bij de realisatie van deze strategische doelstelling.

3.2.1. De organisatiestructuur van het AGB wordt verder ontwikkeld

Afsprakennota met de gemeente

In 2021 werd de detacheringsovereenkomst aangepast waardoor er sindsdien voor gedetacheerde functies geen vergoeding meer wordt aangerekend.

Het museum ligt in hetzelfde gebouw als de dienst Toerisme Zonnebeke. Het feit dat deze diensten samengebracht zijn, zorgt voor een verdeling van bepaalde taken die op die manier gemeenschappelijk worden aangepakt. Het belangrijkste voorbeeld is het feit dat de onthaalbediendes van het MMP1917 de facto toeristische medewerkers zijn en het toeristisch infokantoor bemannen. Tegelijkertijd zijn het ook deze onthaalbedienden die de ticketverkoop verzorgen van het museum. In plaats van twee afzonderlijke balies te creëren, die ook zijn weerslag zouden hebben op het totale personeelsbestand, opteerden het MMP1917 en de Dienst Toerisme om beide zaken bij elkaar te brengen. Daarnaast zijn het ook de toeristische medewerkers die backoffice de reservaties afhandelen voor het MMP1917, in die zin dat het museum als een toeristisch product van de Gemeente Zonnebeke wordt beschouwd.

Daarnaast zijn er in het museum ook bepaalde taken die dienen uitgevoerd te worden, waarvoor het museum beroep kan doen op de **ondersteunende diensten** van de Gemeente Zonnebeke. De personeelsinzet voor de uitvoering van deze taken, wordt vanuit de gemeente gedetacheerd aan het AGB MMP1917. Het gaat hierbij vooral om ondersteuning van de Technische Dienst van de gemeente, ondersteuning van de dienst Financiën om alle inkomende en uitgaande facturen te verwerken en de boekhouding van het AGB te verzorgen en ondersteuning van de ICT-dienst. Anderzijds wordt er ook personeel van het AGB tewerkgesteld binnen projecten van de Gemeente Zonnebeke. Het gaat hierbij om de coördinatie van gemeentelijke activiteiten en evenementen en historische ondersteuning bij projecten van de Gemeente en dienst Toerisme.

Alternatieve financiering

De **alternatieve financieringsstrategie** van het MMP1917 bestaat op dit moment uit verschillende kanalen. Eerst en vooral worden de bezoekers vrijblijvend uitgenodigd om na hun bezoek een cash-gift te doen via de donatie-box op het einde van het museumbezoek. Ook in het kenniscentrum is een dergelijke donatie-box aanwezig, die de bezoekers de mogelijkheid biedt om een geldelijke donatie te verrichten als dank en erkenning voor het werk van het kenniscentrum. Bezoekers hebben daarnaast ook de mogelijkheid om bij bestelling van online tickets een extra geldelijke toelage te laten toevoegen in het

winkelmandje. Sinds 2021 beschikt het museum ook over een donatiezuil in het museum, dat toelaat om cash loze donaties te ontvangen.

Via het onderzoeksproject 'Passchendaele Archives', worden de familieleden van een gesneuvelde militair waarvan we historisch opzoekingswerk hebben verricht en hebben ontsloten via de database, uitgenodigd om vrijblijvende een geldelijke **donatie** te doen in ruil voor het geboden onderzoek. Deze online donatie gebeurt via creditcard of PayPal.

Voor bijkomende projecten, zoals inhaalbeweging digitale collectiedata – deelcollectie personalia en het project het Landschap Getuigt! (Cfr. Supra), die niet in het beleidsplan of in de meerjarenbegroting zijn opgenomen, behaalde het museum de financiering dankzij **projectsubsidies**. De projectsubsidies laten toe dat het museum extra projectpersoneel, kennis en expertise kan opdoen voor opportuniteiten die zich doorheen de beleidsperiode aanbieden. Het project 'inhaalbeweging digitale collectiedata -deel collectie personalia' werd eind december 2021 gehonoreerd voor een bedrag van €91.000. De twee projecten van het themajaar het Landschap Getuigt! werden in juni 2022 gehonoreerd voor een bedrag van €150.000 (tentoonstelling) en €19.500 (theaterwandeling). De personeelskost van een halftijdse researcher in het kader van het project 'Het Landschap Getuigt!' wordt voor 75% betaald door Toerisme Vlaanderen.

Daarnaast verkreeg het MMP1917 via het Passchendaele Membership extra financiële inkomsten. Met dit membership wil het museum, in navolging van haar missie, betrokkenheid en bewustwording creëren met het verhaal van de Slag bij Passendale. Betrokkenheid is een belangrijke pijler van de bestaansreden van het MMP1917. De members zijn zeer nauw betrokken bij de thematiek van het verhaal van het MMP1917 en getuigen van een respectvol engagement om bewustwording en betrokkenheid te creëren voor het verhaal van de Slag bij Passendale en de vele slachtoffers. In 2023 sloten 76 leden zich aan. Goed voor een opbrengst van € 1.966,51 in 2023, rekening houdende met het feit dat heel wat leden hun lidmaatschap eind 2022 al verlengden.

In het kader van de hierboven aangehaalde onderhandelingen met de Gemeente Zonnebeke is er een **prijssubsidie** voorzien van €1,18 excl. BTW per bezoeker. Deze werd ingevoerd vanaf 1 juli 2021. Deze extra inkomsten ontstaan omdat het AGB MMP1917 een belangrijke rol speelt in het toeleiden van de toerist binnen het toeristisch aanbod van de Gemeente Zonnebeke. De niet-museale tentoonstellingen in de bezoekerscentra van de Gemeente Zonnebeke (Getekend landschap, Tyne Cot Cemetery) worden opgevolgd en beheerd door het MMP1917. Daarnaast is er personeelsinbreng van het MMP1917 bij het onderzoek en coördinatie van verschillende projecten en evenementen van de Gemeente. Hierbij denken we aan de recreatieve routestructuren, de herdenkingsplechtigheden en de Passchendaele Memorial Gardens. Via deze prijssubsidie kan het AGB deze inzet verder in stand houden. In 2023 bedroeg de totale prijssubsidie €119.065,78 excl. BTW.

Dienstverlening aan derden

Het MMP1917 streeft er ook naar om haar **kennis en expertise in te zetten ten behoeve van derden** wanneer bepaalde vragen zich voordoen. Het kan hierbij gaan om historisch onderzoek, advies over collecties (zowel inhoudelijke vragen als vragen over het behoud en

beheer van collectiestukken) ... In 2023 beantwoordde het kenniscentrum 45 historische vragen.

Hieronder vallen ook lezingen die door andere organisaties of derden worden georganiseerd, waarbij een spreker van het MMP1917 wordt gevraagd. Het tarief voor een lezing is momenteel €250 per uur. Op 22 november 2023 verwelkomde het museum leden van Avansa Oostende-Westhoek. Voor hen werd een programma ontwikkeld rond de tijdelijke tentoonstelling 'Bezinningspunten - Oorlogsdoden in het Kasteeldomein in Zonnebeke'. Het project werd toegelicht tijdens een lezing in het kenniscentrum. Daarna gingen ze het kasteeldomein op om de bijbehorende wandeling te ontdekken.

3.2.2. Het MMP1917 beschikt over een kwalitatief gevormd team aan medewerkers

Personeelsbehoefteplan 2019-2023

Sinds de opstart van het museum is er gewerkt aan een performante ploeg van medewerkers, met elk eigen specifieke kwalificaties en achtergronden. De **basisbezetting** van het personeel werd op professioneel vlak aangevuld door projectgebonden medewerkers.

De basis voor het personeelsbeleid is de noodzaak om de basisfuncties voor een regionaal erkend museum te kunnen vervullen. De organisatie vertrekt dan ook van dit als de **minimale stafbezetting** voor de werking. Daarnaast wordt op basis van opportuniteiten en mogelijkheden bijkomend projectpersoneel aangetrokken. Het ontwikkelde personeelsbehoefteplan voorziet dan ook om in de komende beleidsperiode de doelstellingen van het museale beleid te kunnen uitvoeren met een minimale, doch noodzakelijke bezetting van staf die beschikt over de nodige competenties.

In 2021-2022 vond een reorganisatie plaats binnen de gemeente Zonnebeke, waardoor de functie van directeur (payroll museum) op 1 januari 2023 vervangen werd door een beleidscoördinator toerisme en museum (payroll gemeente). Sindsdien stuurt de beleidscoördinator beide diensten aan en is zij verantwoordelijk voor de dagdagelijkse werking van beide diensten.

De Dienst Toerisme en het MMP1917 zijn in hetzelfde gebouw ondergebracht. Met de komst van de beleidscoördinator streven beide diensten naar een optimale samenwerking en dienstverlening. Het belangrijkste voorbeeld is de eengemaakte balie voor museum en toerisme. De onthaalbediendes van het museum die instaan voor de ticketverkoop, bemannen ook het toeristisch infokantoor. Daarnaast staat de teamcoach onthaal en boekingen (payroll gemeente) in voor de reservaties en gidsenplanning van het museum.

Het MMP1917-personeel staat in voor de museale taken. In het personeelsbehoefteplan wordt er vertrokken vanuit een minimale stafbezetting van zes personen. Deze personen worden ondersteund waar mogelijk door projectmedewerkers, gedetacheerd personeel en door een vaste groep van vrijwilligers.

In 2023 bestond het personeelsbestand van het AGB uit een conservator/coördinator collectie, deskundige wetenschappelijke werking, deskundige publiekswerking en educatie, deskundige communicatie en marketing, medewerker shop en drie medewerkers onthaal. De drie onthaalmedewerkers vormen samen 1,8 VTE.

Het personeelsbestand werd in 2023 uitgebreid met een halftijds publieksmedewerker en een tijdelijke deskundige museale werking. Marit Vandenbruaene kwam op 6 februari 2023 in dienst als halftijds publieksmedewerker met een contract van bepaalde duur voor 4 maanden. Vanaf 10 juli 2023 werd Marit aangesteld als tijdelijk deskundige museale werking (4/5^e) tot 31 december 2024. Deze aanstelling kadert in de museumvernieuwing. In 2023 werkte Marit op de tijdelijke expo 'Echoes of war' binnen het project 'Het Landschap getuigt! / Feel Flanders Fields' dat op 1 februari 2024 werd geopend. De aanstelling voor dit project wordt voor 75% gesubsidieerd (€30.000). In 2024 staat de deskundige museale werking de conservator, de deskundige publiekswerking en educatie en de deskundige wetenschappelijke werking bij in hun dagdagelijkse taken, zodat zij zich meer kunnen toeleggen op de museumvernieuwing.

In 2023 werkten er twee **projectmedewerkers** voor het museum. Wouter De Witte werkte tot en met 31 december 2023 voor het project '**inhaalbeweging digitale collectiedata - deel collectie personalia**'. Bart De Wulf werkte tot en met 31 mei 2023 als halftijds projectmedewerker voor 'Het Landschap Getuigt!'.

Op 7 december 2022 besliste de Raad van Bestuur dat de onthaalbediendes overgeheveld zouden worden naar de payroll van het AGB MMP1917. Op 1 maart 2023 kwamen Lieve Bertier en Rudi Deboot in dienst. Helmut Verhaeghe kwam vanaf 1 augustus in dienst van het AGB MMP1917, gezien hij voordien nog in een waarnemende functie bij de gemeente was aangesteld.

Jean-Baptiste Hintjens ging op 29 januari 2023 uit dienst als shopmedewerker en werd op 1 juni 2023 vervangen door Anne-Elysa Van Vugt.

Wannes Van Neste werkte met een tijdelijk contract tot 23 juni 2023 als deskundige marketing en communicatie. Vanaf 26 juni 2023 werd Tina Taillieu met een vast contract in deze functie aangesteld.

Evy Van de Voorde, conservator/coördinator collectie werkte vanaf 1 januari 2023 in een 4/5^e tewerkstelling (Vlaams zorgkrediet).

Simon Augustyn, deskundige wetenschappelijke werking werkte vanaf 11 september 2023 in een 4/5^e tewerkstelling (ouderschapsverlof).

Lee Ingelbrecht, deskundige publiekswerking en educatie, nam vanaf 21 augustus 2023 tot en met 15 december 2023 voltijds adoptie- en ouderschapsverlof.

Taakafspraken

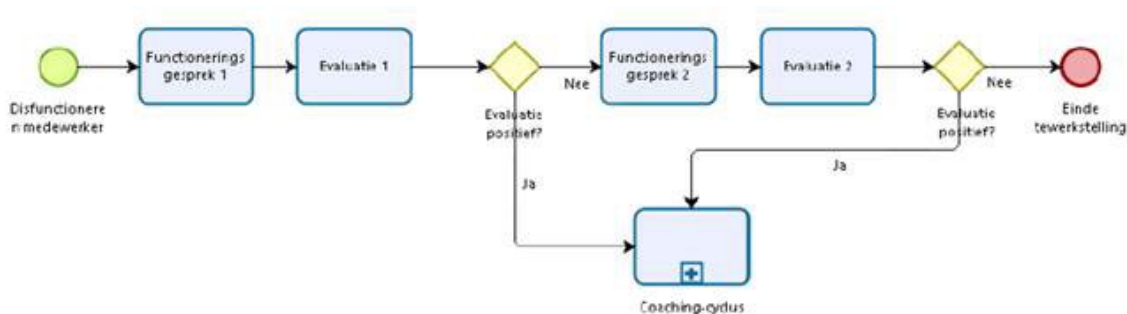
Door de implementatie van het nieuwe personeelsbehoefteplan zijn de meeste onduidelijkheden rond de taakafspraken weggewerkt. Het zal echter zaak zijn om hier ook in het komende jaar nauw op toe te zien. De functieprofielen werden geëvalueerd en bijgestuurd op basis van de nieuwe functies.

Het **evaluatiesysteem** werd aangepast in 2020. Na de volledige cyclus in het oude systeem te hebben doorlopen, werd het duidelijk dat dit voor heel wat administratie zorgt bij de diensten en de medewerkers. Hierdoor gaat de animo voor het coachen van de

medewerkers verloren. Voorstel is om het bestaande systeem bij te sturen en te stroomlijnen. Vanaf 2021 was het nieuwe systeem actief.

Medewerkers die het goed doen, worden uiteraard nog opgevolgd, maar wel in een minder rigide systeem. Daar is het vooral de bedoeling dat er tussen medewerker en diensthoofd een systeem van constante feedback ontstaat via de zogenaamde coaching gesprekken. Minstens tweemaal per jaar vindt een coaching-gesprek plaats tussen de rechtstreekse leidinggevende en de medewerker. Naast de tweemaal per jaar gesprekken, kan zowel de leidinggevende als de medewerker een bijkomend coaching-gesprek aanvragen.

Medewerkers die het minder goed doen, komen wel in een evaluatiecyclus met een intensievere vorm van begeleiding en opvolging. Als een medewerker niet goed functioneert en de gebruikelijke coaching zijn effect mist, wordt een evaluatiecyclus opgestart. De leidinggevende van de medewerker is in dit geval eerste evaluator. De leidinggevende van de leidinggevende is tweede evaluator. De evaluatiecyclus duurt maximaal 12 maanden.

Ontwikkelingsmogelijkheden

Het jaarlijkse vormingsbudget geeft de medewerkers kansen om hun kennis en expertise in hun respectievelijke vakdomein te laten groeien. Belangrijk hierbij is dat er na een opleiding een implementatie komt van interessante informatie voor de organisatie of voor de andere medewerkers aan de hand van een uitgewerkt sjabloon (Vormingsverslag). Indien relevant wordt dit vormingsverslag besproken binnen het overlegorgaan.

Dit zijn de vormingen die werden uitgevoerd in 2023 (niet alle vormingen waren betalend):

10.03.2023 + 09.06.2023 + 22.09.2023	Simon Augustyn	Lerend Netwerk Onderzoek
15.02.2023 06.04.2023 + 31.05.2023	Wouter De Witte Wouter De Witte	Publieksdomeindag IIF Traject Storytelling
23.05.2023	Wouter De Witte	Inspiratie en netwerkdag digitale ontwikkelingen
19.09.2023	Wouter De Witte	Studiedag Persistente identificatie
13.11.2023	Wouter De Witte	Netwerkdag mondelinge geschiedenis

26.09.2023	Tina Tailleu	Google Analytics
16.11.2023	Tina Tailleu	UiTinVlaanderen promoot jouw evenement met een campagne op maat
21.11.2023	Tina Tailleu	Wervend schrijven
21.12.2023	Tina Tailleu	Sociale en AI-trends in 2024
14.02.2023 + 07.03.2023 + 28.03.2023	Evy Van de Voorde	Groeien in uw nieuwe erfgoedjob
10.03.2023	Evy Van de Voorde	Beestige vorming! Knabbelt er iets aan mijn erfgoed? Plaagdieren die een risico vormen voor onze erfgoedcollectie en hoe ze bestrijden.
14.03.2023	Evy Van de Voorde	Studiedag 'Erfgoed en vuur'

In 2023 werden er ook opleiding over het reservatiesysteem gegeven onder de vorm van consultancy sessie door de leverancier.

Vrijwilligers en gidsen

Het museum werkt sinds het begin nauw en goed samen met de **vzw Genootschap Passchendaele Society 1917** die instaat voor de vrijwilligers en opgeleide gidsen. Deze samenwerking blijft in de toekomst bestaan en zal nog belangrijker worden. Het is een duidelijke keuze om de groep van vrijwilligers en gidsen verder aan de werking van het museum te binden.

Doordat de vzw Genootschap Passchendaele Society 1917 vanaf 2019 geen deel meer uitmaakt van de Raad van Bestuur van het AGB MMP1917, was er een terechte bezorgdheid dat de vzw GPS1917 voldoende betrokken dient te zijn bij de verdere werking van het MMP1917. Daartoe werd er een nieuwe overlegstructuur gecreëerd, dat tienmaal per jaar samenkomt. Die groep bestaat uit het dagelijks bestuur GPS, de voorzitter van het MMP1917 en de Gedelegeerd Bestuurder. Op die manier komt er inzicht op de dagorde van de Raad van Bestuur en kunnen er eventueel te bespreken punten naar voren komen. Daarnaast dient die klankbordgroep om beslissingen toe te lichten, advies te vragen over de inhoudelijke werking en de communicatie naar de vrijwilligers vast te leggen

In deze beleidsperiode zet het museum in op **bijscholings** mogelijkheden voor vrijwilligers en gidsen. Gidsen krijgen die bijscholingsmogelijkheden bijvoorbeeld wanneer er nieuwe tentoonstellingen of producten worden ontwikkeld, maar daarnaast zijn er uit de zelfevaluatie van de gidsen (Cfr. Kwaliteitstraject voor gidsen) verschillende noden gedetecteerd op vlak van opleiding en bijscholing. De bedoeling van het kwaliteitstraject, dat wordt getrokken door Toerisme Vlaanderen en Faro, is om ervoor te zorgen dat de klantentevredenheid verhoogt voor bezoekers die het museum bezoeken aan de hand van een gegidste rondleiding. Tijdens het kwaliteitstraject werd de missie en visie van de gidsenkring vastgelegd, werd een functieprofiel en deontologische code van de gidsen bijgesteld en werden ook competenties gekozen waaraan een gids dient te voldoen om te kunnen gidsen in het MMP1917. De volgende stap is om nu te voorzien in een systeem

van evaluatie en de mogelijkheden tot bijsturing, bijscholing en vorming uit te werken. De evaluatieformulieren werden in samenspraak met de gidsenkring opgemaakt en gekoppeld aan de competenties voor gidsen. In 2022 vonden deze evaluaties plaats. Grondige analyses moeten nog gebeuren, maar op basis van de voorlopige resultaten kon het museum al het beleidsplanningstraject (interne analyse) bijsturen en enkele kleinere problemen situeren en gericht aanpakken.

In 2021 werd een nieuwe **gidsenopleiding - basis** georganiseerd, waarop de opleiding 'Educatieve begeleider' werd uitgerold. Hierdoor kon het museum educatieve gidsen opleiden die specifiek de educatieve pakketten kunnen begeleiden. Een vervolg met een module om te gidsen in het museum werd evenwel uitgesteld, gezien het masterplan museumvernieuwing mikt op een grondige make-over van de museale opstelling aan het begin van de volgende beleidsperiode. Zoals voorzien wordt de nieuwe gidsenopleiding voor museumgids in 2024 gekoppeld aan deze museumvernieuwing. De huidige gidsenpoule wordt dan ook meegenomen in dit traject.

Het **vrijwilligersbeleid** beschrijft het beleid rond de vrijwilligersinzet in de dagelijkse werking van het MMP1917. Dit beleid werd in 2019 vernieuwd voor de huidige beleidsperiode. De vrijwilligers worden ingeschakeld in de begeleiding van de pakketten herinneringseducatie, ondersteunen het kenniscentrum en onderzoeksprojecten met opzoekingen en inventarisaties, ondersteunen behoud en beheer van de museale collectie, voeren digitalisaties uit zoals objecten scannen en metadateren, helpen met evenementenbegeleiding en publieksbegeleiding in de museumopstelling, bieden technische ondersteuning in de dagdagelijkse werking en helpen de communicatie en marketing door bijvoorbeeld promotiemateriaal te verspreiden.

In 2023 werden er 748 gidsbeurten en 630 vrijwilligersprestaties uitgevoerd.

3.2.3. Het MMP1917 ontwikkelt een doelgroepgericht communicatie-en marketingplan

Communicatieplan

Een algemeen communicatieplan voor het MMP1917 werd in het verleden niet opgemaakt. Er was immers jaarlijks een aparte communicatieplanning in functie van het themajaar en van de evenementen en herdenkingen die in de periode 2014-2018 zijn uitgerold. Voor de nieuwe beleidsperiode 2019-2023 was het een absolute prioriteit een volwaardig en organisatie-breed communicatieplan op te stellen, dat in 2020 uiteindelijk werd afgewerkt.

In 2021 liet het museum een nieuwe huisstijl ontwikkelen. Deze werd gefinaliseerd in het voorjaar van 2022 en wordt sindsdien stapsgewijs geïntroduceerd op verschillende dragers.

Sindsdien wordt in de promotie ook verwezen naar het Passchendaele Museum in plaats van het Memorial Museum Passchendaele 1917. Officieel blijft het museum 'Memorial Museum Passchendaele 1917'. Het museum merkte dat in de onlinecommunicatie de officiële naam ofwel niet gebruikt, ofwel verkeerd werd geschreven. De naam 'Passchendaele Museum' kwam vaak terug. Vandaar de beslissing om deze naam te gebruiken als roepnaam.

In 2023 werd een communicatieplan uitgerold met verschillende touchpoints zoals radio (Radio 2), print advertenties (Krant van West-Vlaanderen, De Zondag, Libelle pocket), online campagnes en organische content (nieuwsbrieven en sociale media). Daarnaast werkte het museum samen met RTL4 (Nederland) in het kader van het programma Plezier en Passie. Het museum werd ook opgenomen in het Brexit Adjustment Reserve (BAR) dossier van Toerisme Zonnebeke (digitale campagnes via Facebook en Google gericht naar UK en Nederland) als een van de *must visits* van de gemeente tijdens een toeristische uitstap.

Sociale Media

Sinds de implementatie van de social media plannings- en monitoringtool, evalueert het museum maandelijks haar accounts op Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn en YouTube. Het bereik op sociale media is hierdoor gegroeid.

Pers

In de afgelopen herdenkingsperiode bouwde het museum heel wat netwerken en contacten uit. Het gaat hierbij niet enkel om diplomatieke contacten (ambassades, ministeries, defensieattachés, departementen, buitenlandse musea ...), maar ook om de **internationale persrelaties**. Uiteraard wil het museum deze belangrijke contacten consolideren, zodat het zich op een blijvende manier kan verankeren in een internationaal netwerk aan partners die werken rondom de thematiek van de Eerste Wereldoorlog en de Slag bij Passendale. Deze contacten en dit netwerk is immers van groot belang om voldoende draagkracht te hebben voor een meerstemmig verhaal in internationale herdenkingen.

In 2023 stuurde de deskundige communicatie en marketing vijf perscommunicaties uit.

Samenwerkingen

In 2022 sloot het museum een product placement overeenkomst af met het productiehuis De Mensen. Hierbij huurde het productiehuis de loopgraven af voor de opnames van het programma **Het Verhaal van Vlaanderen**. De loopgraven waren door deze opnames twee dagen niet toegankelijk voor het publiek. Dit werd duidelijk op voorhand gecommuniceerd via de website, social media en de nieuwsbrieven. Het programma werd uitgezonden vanaf 1 januari 2023. Het museum werd in de aftiteling van de aflevering over WO1 vermeld en koppelde hier enkele social media posts aan.

Het museum biedt combitickets aan met het In Flanders Fields Museum (Ieper), Talbot House (Poperinge), de Oude Kaasmakerij (Passendale), Bellewaerde Park & Aquapark (Ieper). Dit voor individuele bezoekers en/of groepen. Het museum werkt hiervoor ook samen met partners rond de promotie van deze tickets. In 2023 werd het aanbod van combitickets uitgebreid naar aanleiding van enkele nieuwe, tijdelijke toeristische producten:

- Combiticket met het KOERS museum n.a.v. de Davidsfonds Zomerzoektocht
- Combiticket met het Plugtreet 14-18 Experience n.a.v. de fotofietszoektocht Zonnebeke – Komen-Waasten

3.2.4. Onderhouden van een actieve samenwerking met partners binnen en buiten de regio

ANZAC Day

Voor de organisatie van de jaarlijkse ANZAC Day plechtigheid, werkte het museum opnieuw samen met de Nieuw-Zeelandse en Australische ambassades in België. Zoals elk jaar wordt op de symbolische datum van 25 april de inzet van Australische en Nieuw-Zeelandse soldaten tijdens de slag bij Passendale herdacht.

In Flanders Fields Museum

Het MMP1917 en het **In Flanders Fields Museum (IFFM)** zijn complementaire partners in de regio. Beide musea trekken heel wat bezoekers aan, zowel regionaal, nationaal als internationaal en zijn ook qua inhoudelijke invulling complementair. Het IFFM richt zich veeleer op de nieuwste digitale technologieën en draagt eerder de vredesboodschap uit, terwijl het MMP1917 zich eerder richt op een militair-historische benadering en een belevingsgerichte ervaring of experience.

Naar aanleiding van de voorbereiding van hun nieuwe beleidsplannen overlegden het In Flanders Fields Museum en het MMP 1917 over vormen van samenwerking die voor beide musea en voor de erfgoedgemeenschap in de regio een meerwaarde kunnen bieden, zonder dat de eigenheid van beide musea daar nadelen van ondervindt en met respect voor de gemeentelijke autonomie. Deze samenwerking speelt zich af in de bredere context van de Westhoek en de frontstreek, waar zich nog andere privé- en andere actoren bevinden die een werking uitbouwen rond het thema 'Eerste Wereldoorlog'.

Ook in 2023 werden verschillende overlegmomenten georganiseerd tussen beide partners, om hun werking nog beter op elkaar af te stemmen. Er werd overleg georganiseerd rond de beleidsplannen 2024-2028, digitalisatie, collectie en nieuwe combitickets.

Netwerken

In 2020 lanceerde het **War Heritage Institute (WHI)** een oproep naar kandidaten om aan te sluiten bij het netwerk 'Belgium, Battlefield of Europe' als geassocieerde site. Op 23 februari 2021 werd onze kandidatuur weerhouden. Het netwerk werd gelanceerd in september 2021. Het museum wordt als partner meegenomen op de website en communiceert er ook over de herdenkingsactiviteiten.

Daarnaast werd in het kader van het project Inhaalbeweging Digitale Collectieregistratie nauw samengewerkt met **meemoo**. Meemoo staat in voor de projectbegeleiding en biedt onder andere ondersteuning via de bijscholingen en werkgroepen (bv. Wikimedia uploadworkshop en de Werkgroep Implementatie OSLO).

3.3. Het kenniscentrum is een open infocentrum en een actieve onderzoekspartner

Het kenniscentrum dat in de loop van de vorige beleidsperiode duidelijk vorm kreeg, is meer dan alleen de wetenschappelijke onderbouw voor de eigen museale invulling. Het centrum biedt op vandaag verschillende aanknopingspunten waarmee de werking verder uitgebreid en gediversifieerd kan worden. De impact van het Kenniscentrum kan hierdoor breder worden, maar ook relevanter naar de lokale erfgoedgemeenschap.

Deze upgrade vereist een doordachte aanpak van de uitbouw van het fysieke kenniscentrum. Binnen de krijtlijnen van de mogelijkheden die de nabije toekomst brengt, is er een wil om te investeren in de uitrusting en de behuizing van het bestaande kenniscentrum. Daarbij worden klemtonen gelegd op het "open" karakter van het centrum. Polyvalent gebruik van bepaalde ruimtes is daarbij een eerste aandachtspunt. Dit zal mogelijkheden creëren om het kenniscentrum een meer open imago te geven, waardoor het centrum als ontmoetingsplaats duidelijker ingebed kan worden in de lokale gemeenschap. Met een aantal nieuwe mogelijkheden naar participatie tot gevolg.

Het kenniscentrum zal in de toekomst verder eigen onderzoek uitvoeren, in het kader van de eigen werking of in functie van nieuwe tentoonstellingen of projecten van het museum. Deze gegevens zullen echter op een betere manier ontsloten worden. Het is de bedoeling een eigen onderzoekslijn uit te zetten en deze te ontsluiten via een eigen kanaal.

Meer dan in het verleden zal het centrum zich ook openstellen en aanbieden aan externe onderzoekers om gezamenlijk bepaalde onderzoeksvragen aan te pakken. Het aantrekken van thesis-studenten van hogescholen en universiteiten uit binnen- en buitenland is een concrete actie die hieronder verder zal worden onderzocht.

3.3.1. Het kenniscentrum wordt verder uitgebreid

Infrastructuur

Deze actie is al uitgevoerd, maar wordt verder gemonitord waar nodig.

Periodiek contact kenniscentra

In navolging van de verschillende overlegmomenten met het IFFM, is er regelmatige en structurele samenwerking tussen beide kenniscentra op vlak van collectie en wetenschappelijk onderzoek. Er wordt gekeken hoe de digitalisering van kaart- en fotomateriaal gezamenlijk kan gebeuren en hoe er een link gelegd wordt tussen de Passchendaele Archives en de Namenlijst.

Via het project 2023-2024 'Feel Flanders Fields' is er heel nauw overleg in de regio op gebied van wetenschappelijk historisch onderzoek over verschillende onderzoeksinstituten heen (IFFM, Museum aan de IJzer, CWGC, ...)

Daarnaast was er ook aansluiting bij de Collegagroep Digitale Collectieregistratie.

Ontsluiten van persoonlijke verhalen

Persoonlijke verhalen van de Passchendaele Archives worden ontsloten via de database **Passchendaele Archives**. Met dit project wil het MMP1917 een gezicht geven aan en het

verhaal vertellen achter de namen op begraafplaatsen en monumenten. Vandaag zijn alle veteranen van de Eerste Wereldoorlog overleden, maar afstammelingen bezoeken nog steeds de plaatsen waar hun familielid ooit gevochten heeft of sneuvelde. Naast de begraafplaatsen en monumenten hebben voor hen vaak ook minder bekende sites een grote emotionele waarde. Vooral wanneer een gesneuvelde geen geïdentificeerd graf heeft, is het vaak heel belangrijk zo exact mogelijk te bepalen waar iemand sneuvelde of vermoedelijk werd begraven, zodat men die plek kan bezoeken. Niet alleen ontbrekende gegevens worden aangevuld, ook de herinnering aan een gesneuvelde wordt levendig gehouden. Tijdens het onderzoek worden verschillende bronnen gebruikt om locaties te bepalen die aan de gesneuvelde kunnen worden gelinkt. Regimentsgeschiedenissen en oorlogsdagboeken zijn een uiterst waardevolle bron. Soms is voor een gesneuvelde van de Commonwealth met een bekend graf ook een *burial return sheet* voorhanden. De coördinaten op dit document tonen exact aan waar een gesneuvelde tijdens de oorlog oorspronkelijk werd begraven. Dit geeft meer inzicht in hoe iemand om het leven is gekomen en stelt het museum in staat om aan de hand van loopgravenkaarten en moderne digitale toepassingen deze positie in het hedendaagse landschap te markeren.

Doordat de deskundige wetenschappelijke werking ook ondersteuning bood op de projecten Feel Flanders Fields en de belevingsexpo 'Passchendaele 1917', bleef de achterstand in dossiers bestaan. In 2022 stonden er nog 135 aanvragen open, nu zijn dat er 111, waarvan de oudste dateert uit 2020. Via de projecten Reflectiepunten en Echoes of War werd de Passchendaele Archives database wel verrijkt met metadata van ruim 10.000 militairen. Al deze data, en bij uitbreiding alle persoonsverhalen op de Passchendaele Archives database werd ontsloten in een downloadbaar JSON en CSV-bestand. Alle data zijn vrij en open downloadbaar en werden op die manier duurzaam verankerd.

Bovendien liet het project het museum toe haar databank te moderniseren. De backend van de **geoportalen** 'Reflectiepunten' en 'Echoes of War' vertrekt vanuit de databank Passendale Archives. Alle gegevens die het museum tijdens het project verzamelde, zijn geborgen en toegankelijk gemaakt via de databank. Via de backend van de database kan het museum nieuwe geoportalen ontwikkelen en de technologie van het geoportaal toepassen op andere persoonsverhalen die in de Passchendaele Archives zijn ontsloten. Bij uitbreiding werd het geoportaal en de databank participatief. Bezoekers kunnen sinds 2022 bijdragen aan het geoportaal met immateriële getuigenissen, memoires, beschrijvingen, anekdotes, foto's... gekoppeld aan een bepaalde persoon in de databank. Crowdsourcing, werd opengesteld voor alle persoonsverhalen in de databank.

Tenslotte worden op zeer regelmatige basis **persoonlijke verhalen ontsloten** via de website, sociale media en de publicatielijn Passchendaele Magazine (Cfr. Infra).

Digitaal archief

Het kenniscentrum dient de verzamelde kennis binnen het MMP1917 te inventariseren en ontsluiten. Het kenniscentrum is bovendien verantwoordelijk voor de zorg van het archief van het MMP1917 en treedt op als bewaker van dit archief. Het museum wil zich de komende jaren vooral toeleggen op een **digitale bewaarstructuur van de vergaarde kennis en informatie** (Cf. Supra 'Digitaal Landschap').

De bibliotheekcollectie wordt digitaal ingevoerd via het bibliotheekstelsel WISE en is online raadpleegbaar via de bib catalogus.

3.3.2. Het kenniscentrum evolueert verder naar een open informatie- en ontmoetingscentrum

Lezingen

Uit de interne analyse van het MMP1917, bleek dat er nood was om met het kenniscentrum meer op de voorgrond te treden met het geleverde werk en de inhoud, om de kennis en expertise verder uit te dragen naar de erfgoedgemeenschap. Zo wil het museum dat het kenniscentrum de organisator of uitvalsbasis wordt van een **reeks van thematische lezingen** rond bepaalde onderwerpen of verhaallijnen. De organisatie van deze activiteiten is een laagdrempelige ontsluitingsvorm van zowel het eigen als het extern historisch onderzoek.

Lezingen in 2023:

- Op zaterdag **1 april 2023** gaven medewerkers van het **Sir John Monash Centre, Australian National Memorial in Villers-Bretonneux**, een lezing geven over de Australische ervaring aan het Westelijk Front. De presentatie van het Sir John Monash Centre in ons museum gaf het publiek de gelegenheid om meer te weten te komen over de Australische manier van herdenken, de Australische operaties in Noord-Frankrijk en België en de invloed ervan op de Australische natie.
- Op 22 juni 2023 gaf **Luckas Vander Taelen** (1958), een creatieve duizendpoot; historicus, muzikant, politicus, televisiemaker, columnist en auteur, een lezing over zijn nieuwe boek 'Achille'. Zelf noemt de Aalstenaar zich een product van de Eerste Wereldoorlog. Zijn grootvader Achille diende aan het IJzerfront. Tijdens zijn verlof in Engeland ontmoette de jonge soldaat zijn toekomstige vrouw, Luckas' grootmoeder. Gefascineerd door deze toevallige ontmoeting, begon Luckas te graven in zijn ontstaansgeschiedenis. Een zoektocht die resulteerde in een boek. Aan de hand van brieven die zijn grootvader in de loopgraven schreef, reconstrueert hij de lange, slopende oorlogsjaren.
- Op **21 september 2023** gaf **Prof. Nel de Mûelenaere**, docent hedendaagse geschiedenis aan de VUB, een lezing over humanitaire hulp in België en de VS tijdens de Eerste Wereldoorlog. De Eerste Wereldoorlog was niet alleen een tijdperk van ongezien oorlogsled, maar ook van grootschalige humanitaire hulp. Brutaal oorlogsgeweld en militaire bezettingen brachten vanaf 1914 een toevloed aan internationale hulpverlening voor Europese burgers en soldaten op gang. Bezet België speelde daarin een iconische rol, als ontvanger van één van de grootste humanitaire operaties van die tijd: Herbert Hoover's *Commission for Relief in Belgium*. Tijdens deze lezing vertelde Nel de Mûelenaere het verhaal van de internationale humanitaire ontwakening tijdens WO1 en hoe Amerikaanse hulp een fundamentele stempel drukte op de Belgische samenleving.
- Samen met auteur **Attila Szalay-Berzeviczy** organiseerde het museum op **10 november** een boekpresentatie en paneldiscussie in de kerk van Passendale over de

100-jarige herdenking en de toekomst van de herinnering aan WOI. Het boek bestaat uit 3 delen, waarvan het tweede over de Slag bij Passendale gaat.

In totaal woonden 128 personen de lezingen bij.

Digitalisatie en ontsluiting

In 2023 startte het MMP1917 met de inventarisatie van het Audiovisueel archief. Daarnaast bleef het kenniscentrum in 2023 actief inzetten op de aankoop van relevante historische werken. De aangekochte boeken zijn essentieel om de Slag bij Passendale en bij uitbreiding de strijd in de regio vanuit een breed gezichtspunt te benaderen. Er werden in 2023 18 nieuwe werken aangekocht en ontsloten via de bibliotheek.

3.3.3. Het kenniscentrum evolueert naar een open en actief onderzoekscentrum Passchendaele Magazine

Het kenniscentrum dat in de loop van de vorige beleidsperiode duidelijk vorm kreeg, is meer dan alleen de wetenschappelijke onderbouw voor de eigen museale invulling. Het centrum biedt op vandaag verschillende aanknopingspunten waarmee de werking verder uitgebreid en gediversifieerd kan worden. De impact van het kenniscentrum kan hierdoor breder worden, maar ook relevanter naar de lokale erfgoedgemeenschap.

Het kenniscentrum zal in de toekomst verder eigen onderzoek uitvoeren, in het kader van de eigen werking of in functie van nieuwe tentoonstellingen of projecten van het museum. Deze gegevens zullen echter op een betere manier ontsloten worden. Daartoe werd in 2020 een publicatielijijn gestart, het **Passchendaele Magazine**.

Dit magazine verschijnt tweemaal per jaar en bevat een aantal vaste rubrieken (collectie, onderzoek, projecten, persoonlijke verhalen (Passchendaele Archives), nieuws en agenda, blik achter de schermen ...). Het magazine verschijnt in het voorjaar en in het najaar en maakt deel uit van het Passchendaele Membership. Het magazine is ook los te koop in de museumshop.

In 2023 sloten 76 personen zich aan bij het membership en verkocht het museum 57 losse nummers.

Samenwerking met externe onderzoeksinstituten

Het kenniscentrum wil zich profileren als een **open onderzoekscentrum**, en daarom wordt er actief een aanbod aan onderzoeksthema's en onderwerpen aangeboden aan andere onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland. Er wordt bovendien ingezet op het aantrekken van stagestudenten van hogescholen en universiteiten. Ook onafhankelijke onderzoekers worden aangetrokken.

Het kenniscentrum heeft een samenwerking met UGent, KULeuven, UAntwerpen en VUB voor het vak publieksgeschiedenis.

In 2023 kwam Edwin Berghmans, student in de Geschiedenis aan de UAntwerpen, stagelopen in het kenniscentrum in het kader van het vak 'publieksgeschiedenis' binnen de opleiding Master in de Geschiedenis.

Daarnaast werden nog stage-mogelijkheden en thesisonderwerpen voorgesteld aan de studenten van de Vlaamse universiteiten.

In 2023 bouwde het museum verder op de samenwerking met de University of Kent, waarmee het in 2024 een theaterwandeling 'De Weg Terug' organiseert.

3.4. Het MMP1917 heeft een collectiebeleid voor militair-technisch erfgoed uit WOI dat als een standaard wordt beschouwd

Het museum in Zonnebeke beheert een uitgebreide militair-historische collectie. Veel collectiestukken vormen een unieke getuigenis van het oorlogsverleden in de regio en van de Slag bij Passendale in 1917. Oorlogserfgoed vraagt een specifiek collectiebeheer. De voorbije beleidsperiode zette het museum uiteraard in op het uitdragen van de opgebouwde kennis en expertise over het behoud en beheer van een collectie oorlogserfgoed. Ook in de nieuwe beleidsperiode wordt de opgedane expertise verder geprofessionaliseerd en gedeeld met het brede erfgoedveld.

De vorige beleidsperiode stond ook in het teken van de verdere digitalisatie van de collectie. De digitale ontsluiting gebeurt verder via Erfgoedinzicht in afwachting van de overkoepelende Vlaamse erfgoeddatabank.

In de loop van 2022 stelde het museum een nieuw collectieplan op voor de nieuwe beleidsperiode 2024-2028. Ook het calamiteitenplan werd bijgewerkt.

3.4.1. Het collectiebeheer en depotbeleid worden verder uitgebouwd

Collectieplan

Het collectiebeleid van het MMP1917 is uitgewerkt in het **collectieplan**. Dit beleidsdocument – telkens opgemaakt volgens de meest recente richtlijnen en handleidingen – bevat heel wat acties en doelstellingen rond het behoud en beheer van de museale collectie. Niet alleen de collectievorming en tal van behouds- en beheersmaatregelen zoals veiligheidszorg komen aan bod. Hierin wordt ook ruim aandacht besteed aan de collectieregistratie en -documentatie en het gebruik en de ontsluiting van de museale collectie.

Het geactualiseerde en ondertussen al derde collectieplan voor het Memorial Museum Passchendaele 1917 (MMP1917) werd gebaseerd op de nieuwe handleiding *Een collectieplan schrijven? Dat doe je zo!* en werd opnieuw geschreven door de conservator/coördinator collectie die instaat voor zowel het collectiebeleid, het collectiebehoud en -beheer als de collectieregistratie. Dit in 2022-begin 2023 herwerkte collectieplan houdt uiteraard rekening met de recente ontwikkelingen op het gebied van collectiebeheer en in de erfgoedsector, zoals digitalisering, risicomangement en duurzaamheid.

Ook nieuwe maatschappelijke inzichten en actuele en/of ethische trends worden gelinkt aan de collectie en hoe er mee wordt omgegaan. Zo krijgt de collectie van het Memorial Museum Passchendaele 1917 een grotere maatschappelijke functie door bij het gebruik van de museumcollectie meerstemmigheid, gelijkheid en inclusiviteit aan te moedigen.

Erfgoedgemeenschappen en het brede publiek kunnen nauwer betrokken worden bij de erfgoedwerking door bijvoorbeeld participatief waarderen van de museale collectie. Ook aan het verzamelen en het borgen van immaterieel erfgoed wordt ruim aandacht besteed in dit collectieplan en in de komende beleidsperiode. Dit document vormt een bijlage bij

het beleidsplan 2024-2028 maar is ook geïmplementeerd in de nieuwe beleidsvisie door een volwaardige strategische doelstelling over de erfgoedzorg binnen deze collectie-beherende organisatie. Het nieuwe collectieplan vormt dus de basis voor het toekomstige beleid binnen het Memorial Museum Passchendaele 1917 dat uitgaat van de drie pijlers van een waardegebaseerd collectiemanagement: behoud, gebruik en ontwikkeling.

Behoud en beheer

Uiteraard vormen collectiebehoud en -beheer een belangrijke basistaak van elk museum, zo ook voor het Memorial Museum Passchendaele 1917, anders degradeert de toestand of conditie van de collectie. Voorkomen van het verder verval of eventuele verval van de museale objecten is dus van het allergrootste belang. Hiervoor streeft het Memorial Museum Passchendaele 1917 naar de meest optimale bewaaromstandigheden zowel in het museumdepot als in de museumzalen zelf.

De huidige toestand van de collectie, zowel in de vaste museumopstelling als in het museumdepot is goed. De vereiste klimaatomstandigheden worden gegarandeerd. Collectiestukken die één of andere vorm van preservatie of conservatie vereisen, worden gescheiden bewaard, in afwachting van de nodige behandeling.

Tijdens de jaarlijkse wintersluiting werden de collectiestukken in de vaste museale opstelling zoals jaarlijks ontdaan van stof en **preventief behandeld** waar nodig. De objecten in leer werden behandeld tegen uitdrogen, het textiel werd gereinigd waar nodig, het metaal van onder andere de vuurwapens werd ook behandeld tegen corrosie.

Inhaalbeweging digitalisering collectie

Cfr. Supra.

3.4.2. Het MMP1917 draagt haar expertise inzake collectiebeheer uit in de regio

Inzetten van expertise in regio

Met de conservator van het **In Flanders Fields Museum** werd op geregelde tijdstippen overlegd rond het gezamenlijk collectiebeleid. Ook werden beide collectieplannen beter op elkaar afgestemd met het oog op de nieuwe beleidsperiode 2024-2028. Ook is het de bedoeling van beide musea om het **verwervingsbeleid meer op elkaar af te stemmen**. Toekomstige samenwerkingsmogelijkheden rond de immaterieel-erfgoedwerking en de thesaurus oorlogserfgoed werden afgetoetst.

In 2023 werd een subsidiedossier ingediend, gezamenlijk met het In Flanders Fields Museum in Ieper en CO7, namelijk *Curating War. Conflicterfgoed over de grenzen van de musea heen*. Alle projectpartners streven in dit dossier naar het uitwerken van een referentiekader voor objectcollecties uit de Eerste Wereldoorlog (conflicterfgoed). Door deze gezamenlijke aanpak wensen de projectpartners een uniforme aanpak rond collectieregistratie, -digitalisering en -ontsluiting, alsook het opstellen van een WOI-thesaurus. Het subsidiedossier werd negatief beoordeeld, maar wel met nuttig advies om het dossier te herwerken en nogmaals in te dienen. In de loop van 2023 zaten alle projectpartners op geregelde tijdstippen samen om dit dossier te herwerken en aan te passen op basis van de gegeven feedback. Alle projectpartners zaten voor dit project verschillende keren, hetzij fysiek, hetzij digitaal en dit op 24 januari, 9 februari en 2 maart 2023.

Het **Regionaal depotplatform** kwam op 19 juni 2023 bijeen in het Regionaal Erfgoeddepot De Potyze.

Daarnaast woonde de conservator/coördinator collectie ook de **stuurgroep cultureel erfgoed** van de intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst **CO7** bij. Deze stuurgroepen vonden plaats op 19 januari, 16 maart (in het Passchendaele Museum met een korte rondleiding in het museumdepot) en op 19 oktober.

Ook de **stuurgroep onroerend erfgoed** van de intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst **CO7** wordt bijgewoond door de conservator/coördinator collectie. In 2023 ging dit door op 15 maart.

In de gemeente Zonnebeke woont de conservator/coördinator collectie de maandelijkse overlegmomenten bij betreft **onroerend erfgoed**, samen met de bevoegde schepen en collega's van de dienst omgeving. Deze overlegmomenten gingen in 2023 door op 23 januari, 20 februari, 20 maart, 24 april, 22 mei, 12 juni (verontschuldigd), 28 augustus (verontschuldigd), 2 oktober, 6 november en 5 december.

Verwervings- en afstotingsbeleid

Het acquisitie- of verwervingsbeleid is uiteraard gelinkt aan het collectieprofiel zoals beschreven in het collectieplan. Het verwervingsbeleid wordt steeds afgestemd op andere WOI-erfgoedactoren, zoals het In Flanders Fields Museum in Ieper. Op die manier werkt het museum aan complementariteit binnen de verschillende collecties van de overige WOI-musea.

De ontwikkeling en implementatie van het verzamelbeleid behoort tot één van de museale basisfuncties. Het verzamel- of acquisitiebeleid van het Memorial Museum Passchendaele 1917 hangt natuurlijk nauw samen met de missie, visie en doelstellingen. Geografisch gezien beperkt het verzamelbeleid zich in de eerste plaats tot Groot-Zonnebeke en de ruimere regio en de Westhoek. Maar het museum verwerft ook op internationaal vlak, gezien veel militaria afkomstig zijn van andere landen, bijvoorbeeld militaria uit Australië. Het Memorial Museum Passchendaele 1917 verwerft objecten zowel actief door aankopen en bruiklenen als passief door schenkingen.

INKOMENDE BRUIKLENEN

- **Bruikleen personalia William Henry Cousins**

Via Bert Rouwenhorst en Denise Lensing uit Nederland kreeg het MMP1917 de persoonlijke bezittingen (rugzak met inhoud) van William Henry Cousins, Captain Royal West Kent regiment, geboren te Manchester op 6 juli 1891 en gestorven op 1 oktober te Southend-on-Sea in bruikleen voor onbepaalde duur voor de vaste museumopstelling. William bekoopt het bombardement op 15 juli 1917 bij Zillebeke bijna met zijn leven. Twee granaatscherven boren zich in zijn rug. Zijn tas op zijn rug houdt echter een deel van de scherven tegen en redt waarschijnlijk zijn leven. Deze persoonlijke stukken bleven in 2023 ook in bruikleen in het MMP1917 en maakten deel uit van de vaste museumopstelling. Met de familie Rouwenhorst onderhoudt het museum goede contacten.

- **Bruikleen bepaalde duur War Heritage Institute**
Van het WHI heeft het MMP1917 sinds 2004 een Italiaanse vlammenwerper en een Duitse Minenwerfer 7,6 cm in bruikleen voor bepaalde duur (tot 1 april 2024, telkens verlengbaar voor een periode van vijf jaar) voor het gebruik in de vaste museumopstelling.
- **Bruikleen bepaalde duur Royal Artillery Museum, Woolwich (London, U.K.)**
Van het RAM, één van 's werelds oudste militaria-musea, heeft het MMP1917 sinds 2018 twee artilleriestukken in bruikleen voor bepaalde duur (tot 25 juni 2037). Het betreft een een Brits 8 inch kanon en een Frans 105 mm Schneider kanon. Het Britse kanon is permanent opgesteld in het kasteelpark.
- **Bruikleen onbepaalde duur collectie Kris Michiels**
Ook in 2023 werd de samenwerking met privéverzamelaar Kris Michiels verdergezet. Gezien Kris Michiels over veel unieke en waardevolle stukken beschikt, die ofwel niet meer te vinden zijn ofwel waarvoor het aankoopbudget de aankoopwaarde overstijgt, lijkt het voor het MMP1917 opportuun om steeds meer met permanente bruiklenen te werken voor de vaste museale opstelling. Zo trekt het MMP1917 misschien andere verzamelaars aan en kunnen we eventueel schenkingen genereren. Dergelijke samenwerking impliceert ook een grote collectiemobiliteit en meer mogelijkheden om de permanente opstelling regelmatig te wijzigen om zo herhaalbezoek te stimuleren. Zo werd de vaste opstelling met stukken uit de collectie van Kris Michiels verder verfijnd en aangevuld.
- **Bruikleen onbepaalde duur Lee Ingelbrecht**
Van de deskundige publiekswerking, Lee Ingelbrecht, kreeg het museum een modern linnen doekje in bruikleen. Dit doekje is geborduurd met Keltische symbolen en werd handgemaakt in Noord-Ierland bij de firma F. MacCool & Co. Het werd geschonken aan de bruikleengever door de nabestaanden van Edmund Gray. Gray was een Private Stretcher Bearer bij de Royal Irish Fusiliers en sneuvelde in de strijd op 16 augustus 1917. Hij wordt herdacht op de Tyne Cot Memorial paneel 141A.

UITGAANDE BRUIKLENEN

- **Tijdelijke tentoonstelling *Cheerio Darling*, Talbot House, Poperinge, 11-12-2021 tot 11-12-2022 – verlengd tot en met 15-04-2023**

Voor de tijdelijke tentoonstelling *Cheerio Darling* in het Talbot House, Poperinge die liep van 11 december 2021 tot 11 december 2022, werden een aantal objecten uit het thema "De mijnenoorlog" uit de vaste museumopstelling uitgeleend. Op vraag van het Talbot House werd de tentoonstelling verlengd vanaf 11 december 2022 tot en met 15 april 2023.

Het verhaal van de tijdelijke tentoonstelling luidt als volgt:

Als de Grote Oorlog uitbreekt, beslist de 19-jarige student-tandarts Geoffrey dienst te nemen in het Britse leger. Via een goede vriend leert hij diens 17-jarige zus Edith Ainscow kennen. Na slechts vier afspraakjes is het duidelijk dat er iets bloeit. Helaas stuurt de oorlog Geoffrey naar de Westhoek en kunnen ze enkel via briefpost contact houden. De prachtige kaartjes, vol met spannende verhalen en emotionele liefdesverklaringen, vertellen een warm en authentiek liefdesverhaal in een dolgedraaide wereld. En dan komt zijn verlof, mag Geoff eindelijk terug naar huis, naar zijn Edith...In deze tentoonstelling kom je letterlijk oog in oog te staan met het koppel van toen. In de verfilmde brieven wandel je mee door hun affaire. Lees je mee in de correspondentie? Vergezel Geoff in de tunnels on het niemandsland. Aan de hand van een video- en fotomontage word je meegezogen in hun wereld. Hedendaagse foto's laten je het landschap van vandaag ontdekken.

- Tijdelijke tentoonstelling *For Evermore. Begraafplaatsen van de Eerste Wereldoorlog*, In Flanders Fields Museum, Ieper, 28-04-2023 tot 18/02/2024

Voor de tijdelijke tentoonstelling *For Evermore. Begraafplaatsen van de Eerste Wereldoorlog* in het In Flanders Fields Museum, Ieper die liep van 28 april 2023 tot 18 februari 2024, werd een Duitse grafsteen uitgeleend. Deze schuin opstaande grafsteen werd door pioniers gegoten en is afkomstig van Geluwe Ter Hand. De grafsteen werd vervaardigd voor Paul Bornefeld en Heinrich Ortwein. Heinrich Ortwein was Pionier bij het Pionier Regiment 24 en overleed op 4 mei 1915. Paul Bornefeld was Pionier bij het Pionier Regiment 24, geboren op 6 september 1889 en overleden op 24 april 1915.

- Langdurige bruikleen voor vaste opstelling in Hippo. War, Waregem van 15/10/2022 tot en met 15/10/2022 – verlengd tot en met 15/10/2027

Voor de permanente tentoonstelling over de rol van het paard tijdens WOI in het bezoekerscentrum van Hippo. War in Waregem, ontleende het MMP1917 enkele stukken in langdurige bruikleen. Het betreft een unieke kist voor een militaire paardenarts met zeven instrumenten en 49 geneesmiddelen, deels met oorspronkelijke inhoud. In de binnenverdeling bevindt zich een extra opbergvak, alsook in het deksel van de kist. De kist bevat ook drie gebruiksaanwijzingen voor de medicatie. Daarnaast ontleende het MMP1917 ook een apparaat met twee uiteinden om een paard op een menselijke en snelle manier om het leven te brengen indien nodig. Deze bruikleen voor een periode van vijf jaar werd vanaf 15 oktober 2022 verlengd voor de volgende vijf jaar, dus liep ook door in 2023.

INKOMENDE SCHENKINGEN

- Van Philippe Dewulf uit Zonnebeke kreeg het museum **twee kleine koperen bekertjes**. Volgens de overlevering zouden deze gevonden zijn in het puin van de kerk van Zonnebeke.
- Teunis-Gerrit Van Kooten uit Nederland schonk het museum **een zakmes en een sigarettenkoker** met toebehoren.
- Willy Vandamme uit Zonnebeke schonk **een fragment van een bajonet** in relictoestand.

- De familie RavelengieGhekiere uit Moorslede schonk **drie medailles** toebehorend aan Florent Tanghe.
- Carl Vanderheeren uit Ieper gaf het museum een **ensemble vondsten** afkomstig uit graafwerken in zijn tuin. Het betrof onder andere enkele flessen, één paar schoenen en nog enkele andere gebruiksvoorwerpen, allen te dateren tijdens WOI.
- De familie Joos-Brige uit Drogenen schonk het museum twee naoorlogse **Michelin-reisgidsen** alsook een fraai bewerkt exemplaar loopgravenkunst, namelijk een **bewerkte huls**.
- Judith Winton uit Brighton (U.K.) bezorgde het museum een heel interessante schenking, afkomstig van haar vader, **James Hopwood**, 2de luitenant bij het Loyal Lancashire Regiment. Als enige overlever van zijn regiment, raakte hij gewond bij Poelkapelle, net aan de vooravond van de Slag bij Passendale 1917. Zijn nalatenschap betrof een **groot en een klein fotoalbum, twee dagboeken, enkele foto's en vier loopgravenkaarten**.
- Alain en Guy Billiouw uit Bredene, schonken het museum uit de nalatenschap van hun vader, naast enkele **documenten** ook een **roodkoperen kistje met gravures** van de kerken van Langemark en Poelkapelle uit 1914. Dit kistje werd gegraveerd door de Duitse Karl Duhmen, van het 234ste Reserve-Infanterie-Regiment.
- De familie Verbist uit Kapellen gaf het museum verschillende **personalia** van hun grootvader **Alfred Verbist**.
- Nicholas Willaert uit Zedelgem schonk een lot **bewerkte granaathulzen**.
- Roger Bulckaen uit Zonnebeke liet het museum een lot **medailles na van Hector Bulckaen**.
- Giles Distin (U.K.) en familie schonk aan het museum de **glengarry, een klaroen en de identificatieplaatjes, toebehorend aan John William Distin**, geboren op 21 mei 1898 in Devon (U.K.). Hij was soldaat bij het Canadian Expeditionary Force met als service number 204304. In maart 1914 reisde hij af naar Canada. Hij gaf zich op voor zijn legerdienst op 16 februari 1916 in Saskatchewan. Hij diende bij de 15th Battalion (48th Highlanders). Hij overleed op 19-jarige leeftijd op 8 november 1917 bij Nile House, Langemark. John William Distin wordt herdacht op de Menenpoort in Ieper, paneel 24 L.

ACQUISITIES

- **Documenten**
  - Dubbelzijdige illustratie uit het tijdschrift *The Illustrated London News*, 1917 getiteld "Flanders, digging out artillery horse"
  - Illustratie uit het tijdschrift *The Illustrated London News*, 1917 getiteld "Flanders, gass shells and a heroic episode"
  - Illustratie uit het tijdschrift *The Illustrated London News*, 1917 getiteld "A French artillery observation post in Flanders."
  - *Ehrentafel* van de gesneuvelde soldaten afkomstig uit Eickenrode

- *Ehrentafel* van de gesneuvelde soldaten van de kerkgemeenschap Neetze
- Duitse postkaart met foto van de oorlogsvernielingen op de Frezenberg
- Twee Duitse luchtfoto's van Poelkapelle, 1917
- Foto met de oorlogsvernielingen aan het Vlaamse front, afkomstig uit het Duitse tijdschrift *Die Woche*, 1917
- Twee Duitse groepsfoto's van het Garde-Grenadier Regiment Nr. 5, 1908 en 1910
- Foto van een granaattrechter, 1918
- Cartografische kaart van de Guianas, W. & A.K. Johnston, Limited
- Acht documenten *Gefechtsberichte Passchendaele* over de Slag bij Passendale, 1917-1918
- Bankbiljet 5 Duitse Mark met de afbeelding van Bettina von Arnim
- Feldpostkarte Fröhliche Ostern Moorslede, 1915
- Twee postzegels Newfoundland Steenbeck & Langemarck
- Drie naoorlogse foto's van veteranen op bezoek op Tyne Cot Cemetery
- Briefkaart Ehrenfriedhof am Strassenkreuz Broodseinde Nr. 103, 1915
- Krantenknipsel over Arthur Martin-Leake
- Foto prins Maurice von Battenberg, 1914
- Twee postkaarten POW Company, 1919
- Briefkaart Stützpunkt Groote Molen Wilhelmstelling
- Briefkaart foto bunker Zandvoorde, 1916
- *Ehrentafel* Heinrich Hahn, 1918
- Prent van de Pruisische garde in Zonnebeke, 1915
- Tijdschrift *J'ai Vu...un tank anglais à l'assaut des crêtes de Passchendaele*, 1917
- Bidprentek Jozef Vincenz Kamm, gesneuveld 1917
- Foto Karl Schönbein, 1916
- Briefkaart Campagne de Flandres Août 1917
- Briefkaart Kriegserlebnis Flandernschlacht 1917
- Feldpostkarte Denkmal Regimentsfriedhof RIR 244
- **Kranten en tijdschriften**
  - Exemplaar van *The New York Times*, 17 augustus 1917
  - 10 exemplaren van de Duitse krant *Vorwärts*, van juni tot november 1917, met artikels over de Slag bij Passendale
  - Exemplaar van het Duitse *Berliner Tageblatt*, 21 september 1917, over de Derde Slag bij Ieper
  - Twee exemplaren van het Britse tijdschrift *The War Illustrated*, 1915 en 1918
- **Bidprentjes**
  - Duits bidprentje van Paul Kaiser, overleden in 1917 in Vlaanderen
  - Verzameling Duitse bidprentjes van Joh. Bapt. Rothmayr, Jozef Mühlbauer, Jozef Bösl, Alois Schwarzfilcher, Ulrich Eggenberger, Xaver Birnbeck, Johann Zimmerer; alle gesneuveld in de regio Zonnebeke in 1917
- **Boeken**

- *Der Westfront-führer*, Harboe von Kardel, 1932
- *Der Rudersport: Riemenrudern und Skullen*, Bernhard von Gaza, s.d.
- *Auf den Spuren der Westfront. Eindrücke einer Westfront-Fahrt*, Edward Krüger
- *Cerddi'r BUgail*, Hedd Wyn (Ellis Humphrey Evans), Welshe oorlogsdichter gesneuveld in Passendale in 1917
- **Militaria**
  - Paar Duitse schouderstukken van het 212e R.I.R.
  - Schouderkentekens en hoofddekselkenteken van de Lancashire Fusiliers
  - Flesje Cresol
  - Repro-medaille Pour le Mérite
  - Pin Victory Bonds 1917
  - Gedenkplaat Souvenir français
  - Medaille Flandern 1917
  - Ypres Anniversary Medal 1927
  - **Gedenkplaat** Reservistika RIR 240, 1914
- **Personalia**
  - Foto van kroonprins Rupprecht von Bayern, Vlaanderen, 1917
  - Zakboekje van Oskar Loose
  - Ansichtkaart (1901) en fotobriefkaart (1917) Wolrad zu Waldeck und Pymont
  - Verzameling personalia van Harry Sparrow (documenten, brieven, silk postcards, medailles, brieven van het Britse Rode Kruis, officiële documenten, zakboekje, enz.)
  - Oorlogsmedaille van Dick Darrel Turpin
  - Medailleset Graham Neilsen Rodgers

HERBESTEMMING

In 2023 werden geen collectiestukken afgestoten en herbestemd naar andere musea en/of erfgoedinstellingen.

3.5. Het MMP1917 ondersteunt de ontwikkeling van een breed pakket aan doelgroepgerichte herinneringseducatie

*In het verleden is duidelijk gebleken dat een sterk ankerpunt voor het succes van het museum in Zonnebeke het aanbod aan **ervaringsgerichte herinneringseducatie** is. Deze aanpak zal in de toekomst nog verder uitgebouwd en verbreed worden.*

De producten voor herinneringseducatie die het museum in eigen beheer ontwikkelt en aanbiedt, zullen in de toekomst verder worden geüpdatet. Bovendien zal er actief ingezet worden op de ontwikkeling van nieuwe tools die doelgroepgericht de bestaande niches moeten invullen. Daarbij zal men ook de locativastheid van het product verlaten. Er zal actief ingezet worden op modules en producten die op verplaatsing kunnen worden gebruikt, zoals in de eigen klasomgeving of op de eigen gemeente of school.

Gelijklopend zet het museum zich ook in als ondersteunende partner voor de regionale trekkers op het vlak van herinneringseducatie. Zo zal het museum verder nauw samenwerken met het netwerk "Oorlog en Vrede in de Westhoek" om op streekniveau ook educatieve pakketten te ontwikkelen en aan te bieden. Waar mogelijk neemt het museum ook een actieve rol op in overlegfora rond deze educatieve werking.

3.5.1. De eigen educatieve werking wordt verder uitgebouwd

Educatieve pakketten en modules

In 2019 voorzag het MMP1917 een doorstart voor haar **educatieve werkgroep**. Met deze werkgroep wil het museum met de educatieve sector betrokkenheid en participatie creëren, het huidige educatieve aanbod evalueren en een breed pakket aan doelgroepgerichte herinneringseducatie ontwikkelen. De werkgroep bestaat uit mensen met een algemene deskundigheid of betrokkenheid betreffende educatie, ervaring met onderwijs, opvoeding en/of het implementeren van leerprocessen. Ze hebben eveneens interesse voor de museale wereld, het erfgoed met betrekking tot Wereldoorlog I en het aspect herinneringseducatie. Van de werkgroep namen in 2023 leden deel aan de evaluatie van bestaande pakketten. Een belangrijkere rol is voorzien in 2024, met de voorbereiding van een nieuw museaal product voor het secundair onderwijs en een vernieuwing van het educatief pakket voor het lager onderwijs 'Op Stap met Lisa, Louis en Maurice', beide in het teken van de museumvernieuwing tegen 2025.

In 2023 bood het museum volgende educatieve pakketten aan:

Bronnenonderzoek Passchendaele Archives (secundair onderwijs)

In deze workshop, gebaseerd op de Passchendaele Archives database, stellen de deelnemers zelf een persoonlijk dossier samen van een gesneuvelde militair van de Slag bij Passendale. Aan de hand van een foto, naam en sterfdatum verrichten ze op die manier hun eigen bronnenonderzoek. Na het onderzoek bezoeken ze het graf van 'hun' soldaat op Tyne Cot Cemetery. Deze formule kan apart of in combinatie met een museumbezoek gereserveerd worden.

In 2023 werden 31 sessies gegeven.

Mission Polygon Wood (secundair onderwijs)

'Mission Polygon Wood' combineert persoonlijke verhalen van gesneuvelden met doe-opdrachten in het Polygoonbos. Hier is het de bedoeling dat de groep via vier locaties zelfstandig de overzijde van het bos bereikt. De leerlingen zoeken in groepjes naar codes, met behulp van doe-opdrachten en Britse, Australische of Nieuw-Zeelandse identiteitskaarten van gesneuvelden. Deze formule kan apart of in combinatie met een museumbezoek gereserveerd worden.

In 2023 werden 19 sessies gegeven.

Op stap met Lisa, Louis en Maurice (lager onderwijs)

De leerlingen gaan zelfstandig op stap met Lisa, Louis en Maurice. Lisa en Louis bezoeken hun opa, die in het kasteel van Zonnebeke WOI-spullen verzamelt. Maurice neemt de kinderen met behulp van een plooikaart en luisterspel op ontdekkingsstocht in het museum. Onderweg voeren ze leuke opdrachten uit. Deze formule is ook beschikbaar als vertelwandeling met gids.

In 2023 werden 51 sessies gegeven.

Soldaat in de Klas (lager onderwijs)

Een speciaal opgeleide verteller komt gepakt en gezakt in uniform naar de klas. Met zijn meer dan vijftig voorwerpen spreekt de soldaat of verpleegster enkele uren spreken over het leven in de Eerste Wereldoorlog. Van uniformjas tot bottines, alle delen van hun uitrusting vertellen een bijzonder verhaal. Dit pakket gaat in de klas of in de educatieve ruimte van het museum door. Deze formule kan dus apart of in combinatie met een museumbezoek gereserveerd worden.

In 2023 werden 21 sessies gegeven.

Modulariteit en flexibiliteit blijven twee zeer belangrijke uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling van het museums aanbod. De reservatiedienst bood ook in 2023 scholen en groepen **suggestieve programma's** aan, maar liet hen toe om zelf via een brede keuze aan modules en pakketten zelf een programma samen te stellen, toegespitst op de groep. Naast de hierboven vermelde modules, gaat het ook om mogelijkheden op toeristisch vlak (kerktoren, de Oude Kaasmakerij, wandel- en fietslussen, Reflectiepunten-wandeling, bezoek Tyne Cot Cemetery ...).

In 2023 werd werk gemaakt van een **lerarendag**, in samenwerking met het COV West-Vlaanderen, de grootste Vlaamse vakbond voor alle personeelsleden in het gesubsidieerd basisonderwijs. Het museum nam, in samenwerking met de Dienst Toerisme Zonnebeke, in 2023 opnieuw deel aan de onderwijsbeurs **Tools4Schools**. In 2023 engageerde het MMP1917 zich opnieuw voor deelname aan **Whizzkids**.

3.5.2. Het MMP1917 ondersteunt en faciliteert regionale initiatieven rond herinneringseducatie

Overlegfora

Het MMP1917 nam in 2023 verder deel aan de overlegfora herinneringseducatie, zoals het **netwerk Oorlog & Vrede** van de provincie West-Vlaanderen. Het museum stapte binnen dit overlegorgaan mee in een gezamenlijk educatief project binnen het overkoepelende

project 'Landschappen en militaire begraafplaatsen' van Westtoer. Het resultaat werd in het voorjaar van 2023 gelanceerd: een educatieve fietsroute gericht op herinnerings- en erfgoededucatie door het landschap van Wereldoorlog 1 met de fiets en ErfgoedApp te verkennen. Leerlingen van het secundair onderwijs beleven onderweg historische landschap op een unieke en interactieve manier. Op bijzondere locaties zetten ze de fiets even aan de kant en denken er na over dilemma's of onderzoeken ze verschillende vormen van het herdenken. Op het einde van de fietstocht wacht er een verwerkingsopdracht waarmee men een eigen 'stem' het landschap instuurt.